

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS
NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS NACIONALINĖS KOVOS SU KORUPCIJA PROGRAMOS
PATVIRTINIMO

2002 m. sausio 17 d. Nr. IX-711
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimas, vadovaudamasis Nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo (Žin., 1997, Nr. 2-16; 1998, Nr. 55-1520) 5 straipsnio 1 dalimi ir plano, patvirtinto Seimo 2000 m. birželio 8 d. nutarimu Nr. VIII-1723 „Dėl ilgalaikių valstybinių saugumo stiprinimo programų rengimo ir įgyvendinimo plano“ (Žin., 2000, Nr. 48-1381; 2001, Nr. 82-2837), 1 dalies 9 punktu, vertindamas korupciją kaip grėsmę politinei sistemai, pilietinei visuomenei ir nacionaliniam saugumui, matydamas būtinybę, kad valstybės institucijos vykdytų kryptingą ir veiksmingą antikorupcinę politiką, n u t a r i a:

1 straipsnis.

Patvirtinti Lietuvos Respublikos nacionalinę kovos su korupcija programą (pridedama).

2 straipsnis.

Pasiūlyti Vyriausybei kartu su Specialiųjų tyrimų tarnyba organizuoti Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija programos įgyvendinimo priemonių plano vykdymą.

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SEIMO PIRMININKAS

ARTŪRAS PAULASKAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS NACIONALINĖ KOVOS SU KORUPCIJA PROGRAMA

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Norint įgyvendinti radikalias korupcijos prevencijos priemones, kompleksiskai šalinti šio neigiamo socialinio reiškinio priežastis, būtina stiprinti teisėsaugos ir kitų valstybės institucijų sistemą, skatinti glaudesnę jų bendradarbiavimą su visuomene ir nevyriausybiniomis organizacijomis, ugdyti visuomenės narių pilietinę sąmonę ir nepakantumą negerovėms.

1.2. Korupcijos požymiai valstybės tarnyboje, kituose valstybės ir privačiame sektoriuose kenkia demokratijai, ekonomikai ir teisės sistemai, todėl rengiamos kovos su ja priemonės turi būti nuoseklios, visapusiškos ir ilgalaikės. Ypač daug dėmesio turi būti skirta korupcijos apraiškų prevencijai ir neišvengiamos atsakomybės už neteisėtus veiksmus principo įgyvendinimui, būtina ugdyti visuomenės nepakantumą šiam reiškiniui, taip pat plėtoti tarptautinį bendradarbiavimą kovojant su korupcija.

1.3. Ši programa padės vienyti visų institucijų pastangas plėtoti antikorupcinę veiklą įgyvendinant Lietuvos Respublikos įstatymus, ratifikuotas tarptautines konvencijas, sudarytas tarptautines sutartis, susijusias su korupcijos prevencija. Programos parengimo ir įgyvendinimo svarba Lietuvai integruojantis į Europos Sąjungą (toliau – ES) pabrėžta Europos Komisijos 2000 metų reguliariojoje ataskaitoje.

1.4. Sėkmingai kovoti su korupcijos apraiškomis galima tik tada, kai ilgalaikė programa pagrįsta pasaulyje visuotinai pripažįstamais elementais: prevencija, teisės pažeidimų tyrimu, visuomenės švietimu ir jos parama. Pažymėtina, kad teigiamų rezultatų pasiekama tik įgyvendinant išvardytus elementus kaip nedalomą visumą.

1.5. Šioje programoje numatytos priemonės turi būti nuosekliai siejamos su socialinių problemų sprendimu ir visuomenės apsauga nuo esamų ir atsirandančių korupcijos šaltinių, kartu būtina visokeriopai ginti visuotinai pripažįstamas žmogaus teises ir laisves ir nepažeisti nekaltumo prezumpcijos.

1.6. Antikorupcinės iniciatyvos atitinka visuomenės ir kiekvieno asmens lūkesčius, todėl visokeriopai skatintina visuomenės parama numatytoms kovos su korupcija priemonėms įgyvendinti, glaudus valstybės institucijų bendradarbiavimas su nevyriausybiniomis, tarptautinėmis organizacijomis, kitais asmenimis. Visuomenės nepakantumas korupcijai turi būti pradedamas ugdyti bendrojo lavinimo mokyklose pagal specialią mokomąją programą, susijusią su kitomis švietimo ir mokslo programomis.

2. APLINKOS ANALIZĖ **Korupcijos prielaidos**

2.1. Santykinai galima išskirti šias korupcijos prielaidas:

2.1.1. bendrąsias socialines (nedarbas, sveikatos draudimo sistemos netobulumas, maži valstybės tarnautojų atlyginimai ir pan.);

2.1.2. teisine (teisės aktų netobulumas, dažnas keitimas bei kolizijos, nebaudžiamumas, kontrolės sistemų, liudytojų apsaugos programų, teisinių procedūrų ir priemonių, pareigūnų skyrimo ir atleidimo bei nušalinimo procedūrų netobulumas, profesinių elgesio kodeksų valstybės tarnyboje nebuvimas ir pan.);

2.1.3. institucines (ne visose institucijose taikomas rotacijos principas, motyvacinė karjeros sistema, neišplėtotos vidaus ir išorės audito sistemos, nepakankamai skaidrus sprendimų priėmimo

procesas, nepašalintos prielaidos korupcijai skiriant įmonių, kuriose vyrauja valstybės kapitalas, vadovus, nustatant jų atsakomybę ir pan.);

2.1.4. visuomenės pilietiškumo stokos (visuomenės požiūrio į korupciją neapibrėžtumą ir prieštaravimą, nesipriešinimas korumpuotiems valstybės tarnautojams, piliečių pasyvumas antikorupcinėje veikloje);

2.1.5. išorinių veiksnių įtakos (tarptautinės korupcijos atsiradimas, tinkamų sąlygų atskirų ūkio subjektų sąžiningai konkurencijai nesudarymas, pasienio kontrabandos ir korupcijos specifika ir pan.).

Korupcijos lygis ir paplitimas

2.2. Informatikos ir ryšių departamento prie Vidaus reikalų ministerijos duomenimis, 1995–2001 m. užregistruota 1530 nusikaltimų valstybės tarnybai, iš jų 388 kyšio priėmimo atvejai, 1142 kiti nusikaltimai valstybės tarnybai.

2.3. Tarptautinės visuomeninės antikorupcinės organizacijos „Transparency International“ sudarytame šalių sąraše pagal korupcijos suvokimo indeksą Lietuva iš 50 vietos (1999 m.) pakilo iki 38 vietos (2001 m.). Šio tyrimo pagrindas – 12 kasmetinių tarptautinių korupcijos tyrimų apibendrinimas, t. y. ekspertų, turinčių bendradarbiavimo su įvairiomis šalimis patirtį, apklausos ir pirmiausia garsaus Gallupo instituto organizuojamos tarptautinės apklausos, taip pat kitų žinomų ekonominių, politinių, mokslo institucijų įvertinimai.

2.4. Pasaulio banko 1999 m. ataskaitoje „Kova su korupcija pereinamojo laikotarpio šalyse“ pažymima, kad pagal administracinės korupcijos (kai valstybės tarnautojai įstatymus ar kitus teisės aktus tyčia iškreipia siekdami neteisėtos privačios naudos) indeksą Lietuva yra maždaug tame pačiame lygyje su Rusija, Slovakija bei Čekija. Pagal valstybės užvaldymo korupcijos mastą Lietuva yra antroje vietoje tarp Baltijos valstybių (pirmoje – Latvija, trečioje – Estija), kartu su Lenkija, Kazachstanu ir Čekija.

2.5. Korupciniams nusikaltimams būdingas aukštas latentškumo koeficientas, nes sandorio šalys suinteresuotos išlaikyti korupcijos fakto paslaptį. Remiantis minėtais duomenimis, sunku nustatyti tikslų korupcijos suvokimo indeksą, todėl būtina kasmet atlikti išsamų kriminologinį korupcijos lygio ir paplitimo atskiruose valstybės sektoriuose tyrimą.

2.6. Korupcija nėra tolygiai paplitusi valstybėje, ir, norint sėkmingai kovoti su korupcija, labai svarbu išsiaiškinti tikslesnes korupcijos paveiktas vietas valstybės valdžios ir valdymo srityse tarp valstybės tarnautojų ir pareigūnų, privačiame sektoriuje. Korupcijos mastą Lietuvoje, labiau atitinkantį tikrovę, būtų galima nustatyti nuolat analizuojant atskirų visuomenės socialinių grupių apklausų bei teisės saugos institucijų veiklos rezultatus.

2.7. Baltijos tyrimų, rinkos ir visuomenės nuomonės kampanijos 2000 m. pabaigoje atliktos Lietuvos gyventojų apklausos apie korupcijos problemą šalyje duomenimis, 13% Lietuvos gyventojų mano, kad korupcija Lietuvoje yra neišvengiama ir nieko negalima padaryti, o 76% teigia, kad korupcijos problemą galima ir reikia išspręsti: 41% Lietuvos gyventojų pritaria, kad su korupcija Lietuvoje reikia kovoti pačiomis griežčiausiomis priemonėmis, taikant ir nedemokratinis kovos metodus; 21% – kad su korupcija Lietuvoje reikia kovoti visomis įmanomomis demokratinėmis priemonėmis; 14% – kad korupcija Lietuvoje gali būti sumažinta iki minimalaus lygio, griežtinant esamus įstatymus. Ši apklausa parodė, kad 24% Lietuvos gyventojų netiki kovos su korupcija sėkme arba neturi nuomonės šiuo klausimu, o 76% mano, kad su korupcija reikia kovoti.

2.8. Pagal „Transparency International“ organizacijos skyriaus Lietuvoje 2000 m. dviejų projektų ataskaitą „Ar Lietuva nori politinio skaidrumo?“ labiausiai korumpuotos institucijos, Lietuvos gyventojų nuomone: muitinė (47% Lietuvos gyventojų mano, kad ji yra labai korumpuota ir 39% – kad korumpuota), teismai (atitinkamai 27% ir 48%), policija (26% ir 49%), prokuratūra (23% ir 47%), didžiosios kompanijos (19% ir 48%), Seimas (18% ir 45%), Vyriausybė (13% ir 45%) bei savivaldybės (12% ir 41%). „Spinter“ kompanijos apklausos, atliktos 2001 m., duomenimis, labiausiai korupcija įsigalėjusi muitinėje (taip mano 17% apklaustųjų), teismuose (16%), privatizavimo sandoriuose (14%), kelių policijoje (9%).

2.9. Tarptautinio viktimologinio tyrimo „Neteisėti bandymai paveikti teisėjų ir prokurorų darbą Lietuvoje“, atlikto Lietuvoje 2000 m., metu buvo apklausta 55% teisėjų ir 75% prokurorų. Iš apklaustųjų atitinkamai kas aštuntas ir kas septintas atsakė, jog asmeniškai arba per draugus, artimuosius patyrė neteisėtą poveikį – grasinimus ar bandymus papirkti. Net 32% apklaustų teisėjų, besiremiančių nagrinėtomis bylomis, mano, kad korupcija Lietuvoje yra paplitusi.

2.10. Susirūpinimą kelia visuomenės aktyvesnių socialinių grupių – jaunimo, aukštąjį išsilavinimą turinčiųjų ir verslininkų – susitaikymas su korupcijos reiškiniu, nors ir smerkiamu.

2.11. Apibendrinus oficialios statistikos duomenis, visuomenės apklausų rezultatus, žiniasklaidos pranešimus, institucijų, atsakingų už kovą su korupcija, pateikiamą informaciją ir kitų korupciją Lietuvoje tyrinėjančių ekspertų ir organizacijų išvadas, galima daryti prielaidą, kad Lietuvoje labiausiai korumpuotos yra teisėsaugos, teisingumo įgyvendinimo, priežiūros ar kontrolės funkcijas atliekančios institucijos. Korupcijos prevencija atitinkamose institucijose – vienas svarbiausių kiekvienos demokratinės šalies uždavinių norint užtikrinti šalies socialinę-ekonominę plėtrą ir korupcijos mažėjimą.

Korupcijos pasekmės

2.12. Korupcijos pasekmės išskaidžius į tam tikras grupes, lengviau suvokti šio reiškinio įvairumą, išvengti supaprastinto požiūrio į jį, pasirinkti geresnes korupcijos poveikio priemones. Tačiau, atsižvelgus į besikeičiančias ir tarpusavyje susijusias pasaulio ir Lietuvos socialines, ekonomines ir politines realijas, griežtai korupcijos pasekmių suskirstyti neįmanoma.

2.13. Korupcijai pažeidus visuomeninius santykius, sukeliamas pasekmes sąlyginai galima suskirstyti į 4 grupes:

2.13.1. ekonominę (korupcijai pažeidus rinkos sistemą, gali sumažėti šalies ūkio efektyvumas ir rinkos konkurencija, pablogėti gaminamų prekių ir paslaugų kokybė, blogėja investicinė veikla, prarandamas verslininkų pasitikėjimas valstybės institucijomis ir pan.);

2.13.2. socialinę-politinę (atsiranda socialinė įtampa, veikianti šalies ekonomiką ir politinį stabilumą, mažėja piliečių pasitikėjimas valstybe ir demokratija, jos principais; didėja autokratinės ideologijos populiarumas, mažėja politinė konkurencija, atsiranda sąlygos politinei korupcijai plisti ir pan.);

2.13.3. valstybinio valdymo (blogėja viešojo administravimo kokybė, atsiranda neoficiali sprendimų priėmimo sistema, stiprėja organizuoto nusikalstamumo ryšiai su korumpuotais valstybės tarnautojais, politikais ir pan.);

2.13.4. tarptautinių santykių (dėl korupcijos apraiškų šalyje mažėja šalies prestižas, prarandama dalis galimų investicijų ir pan.).

Antikorupcinės teisinės bazės plėtra

2.14. Vieni iš svarbiausių Vyriausybės veiklos uždavinių teisės kūrimo ir asmens saugumo bei teisėsaugos srityse yra skirti ypatingą dėmesį teisės aktų, kurie realiai užtikrintų kovą su korupcija, kūrimui, suformuoti darnią ir veiksmingą kovos su korupcija, kontrabanda ir organizuotu nusikalstamumu sistemą, veiksminga korupcijos prevencija laiduoti skaidresnę ir kuo viešesnę teisėtvarkos ir kitų valstybės valdymo institucijų bei pareigūnų veiklą, nustatyti jų atsakomybės visuomenei tvarką, pasirengti 1999 metų Europos Tarybos baudžiamosios ir civilinės teisės konvencijų dėl korupcijos bei Konvencijos dėl kyšininkavimo tarptautiniuose verslo sandoriuose ratifikavimui bei vykdyti kryptingą ir veiksmingą antikorupcinę politiką.

2.15. Lietuvoje priimta daug teisės aktų, priskirtinų antikorupciniams. Juos santykinai būtų galima suskirstyti į tris grupes:

2.15.1. įstatymai, nustatantys teisinę atsakomybę už korupcines veikas: Baudžiamasis kodeksas, Administracinių teisės pažeidimų kodeksas ir Civilinis kodeksas, jų pakeitimo ir papildymo įstatymai;

2.15.2. kiti įstatymai: Gyventojų turto ir pajamų deklaravimo, Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje, Viešųjų pirkimų, Viešojo administravimo, Valstybės tarnybos įstatymai, Baudžiamojo proceso kodeksas, Civilinio proceso kodeksas, Administracinių bylų teisenos, Pinigų plovimo prevencijos, Asmenų turto įsigijimo ir pajamų teisėtumo pagrindimo, Konkurencijos, Lobistinės veiklos, Politinių kampanijų finansavimo kontrolės, Politinių partijų ir politinių organizacijų finansavimo, Specialiųjų tyrimų tarnybos, Nacionalinio saugumo pagrindų, Baudžiamojo proceso bei operatyvinės veiklos dalyvių, teisingumo ir teisėsaugos institucijų pareigūnų apsaugos nuo nusikalstamo poveikio, Organizuoto nusikalstamumo užkardymo įstatymai, jų pakeitimo bei papildymo įstatymai ir kt.;

2.15.3. Seimo ir Vyriausybės priimti teisės aktai, Ministro Pirmininko potvarkiai, nustatantys konkrečias kovos su korupcija priemones: Seimo 2000 m. birželio 8 d. nutarimas Nr. VIII-1723 „Dėl ilgalaikių valstybinių saugumo stiprinimo programų rengimo ir įgyvendinimo plano“, Seimo 2001 m. gegužės 10 d. rezoliucija „Dėl kovos su korupcija“, Vyriausybės 2001 m. spalio 4 d. nutarimas Nr. 1196 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-2004 metų programos įgyvendinimo priemonių patvirtinimo“, Vyriausybės 1998 m. balandžio 9 d. nutarimas Nr. 433 „Dėl kompleksinių priemonių teisinės atsakomybės už nusikaltimus ūkininkavimo tvarkai ir finansams veiksmingumui didinti, organizuotų nusikaltimų ir korupcijos prevencijai stiprinti“, Vyriausybės 1999 m. sausio 15 d. nutarimas Nr. 62 „Dėl organizuoto nusikalstamumo ir korupcijos prevencijos programos“, Ministro Pirmininko 2001 m. vasario 26 d. potvarkis Nr. 31 „Dėl darbo grupės sudarymo“.

3. PROGRAMOS TIKSLAS

Svarbiausias šios programos tikslas – sumažinti korupciją Lietuvoje, siekti, kad ji kuo mažiau trukdytų plėtoti ekonomiką, demokratiją, siekti socialinės gerovės ir stiprinti nacionalinį saugumą.

4. SVARBIAUSI KOVOS SU KORUPCIJA UŽDAVINIAI

4.1. Svarbiausi kovos su korupcija uždaviniai yra:

4.1.1. užtikrinti veiksmingą ir kryptingą ilgalaikę kovą su korupcija, veiksmingą numatytų priemonių įgyvendinimą ir būtiną jų finansavimą;

4.1.2. užtikrinti, kad būtų veiksmingai nustatomi įtariamai korupciniais teisės pažeidimais asmenys ir įgyvendinamas neišvengiamos teisės pažeidėjų teisinės atsakomybės principas;

4.1.3. nustatyti labiausiai korupcijos paveiktas sritis ir sąlygas jai atsirasti bei plisti, tobulinti galiojančius teisės aktus ir teisėkūros procesą;

4.1.4. visokeriopa skatinti nepakantumą korupcijos apraiškoms, šiuo tikslu glaudžiai bendradarbiauti su nevyriausybinėmis organizacijomis ir žiniasklaida, sukurti ir įdiegti mokomąsias programas švietimo ir mokslo sistemoje;

4.1.5. užtikrinti korupcijos prevencijos priemonių taikymo ir korupcinių teisės pažeidimų tyrimo didesnę veiksmingumą;

4.1.6. užtikrinti tinkamą šios programos priemonių įgyvendinimo administravimą.

5. KORUPCIJOS SAMPRATA

5.1. Būtina parengti aiškų ir tikslų teisinį korupcijos apibrėžimą, apimančią ir privatų sektorių. Tiksliai paaiškintą sąvoką būtų lengviau taikyti teisėkūroje, viešojo administravimo institucijų praktikoje, ją geriau suvoktų visuomenė, lengviau būtų deramai taikyti antikorupcinius įstatymus.

5.2. Be to, Lietuvai įgyvendinant ES, Europos Tarybos bei Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos konvencijų reikalavimus, būtina atsižvelgti ir į konvencijose apibrėžtas korupcijos sąvokas (pvz., 1999 m. Europos Tarybos baudžiamosios ir civilinės teisės konvencijose dėl korupcijos Nr. 173 ir Nr. 174, kitose).

5.3. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos ir tarptautinių organizacijų teisės aktus ir aktualią situaciją, būtų galima abstrakčiai teigti, kad korupcija yra bet koks valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens elgesys, neatitinkantis jiems suteiktų įgaliojimų ar nustatytų elgesio standartų, ar tokio elgesio skatinimas siekiant naudos sau ar kitiems asmenims ir taip pakenkiant asmenų ir valstybės interesams.

6. KORUPCIJOS PREVENCIJA

6.1. Korupcijos prevencijos tikslas – užkirsti kelią korupcijos atsiradimui ir plėtrai – pašalinti teisės aktų, valstybės valdžios institucijų veiksmų, procedūrų, kitų sričių spragas, dėl kurių gali atsirasti sąlygos korupcijai.

Korupcijos prevencijos strateginės nuostatos

Politinės korupcijos ribojimas

6.2. Demokratijos plėtra, pilietinės visuomenės ir teisinės valstybės stiprinimas, valdžių padalijimo principo įgyvendinimas – vieni svarbiausių korupcijos apraiškas šalinančių veiksmų.

6.3. Siekiant sumažinti politinės korupcijos apraiškas, būtina taikyti šiuos politinės korupcijos ribojimo būdus:

6.3.1. nustatyti aiškius politikų sprendimų priėmimo kriterijus dėl valstybės ar savivaldybių turto naudojimo, valdymo ar disponavimo tokiu turtu;

6.3.2. uždrausti juridiniams asmenims finansuoti partijas;

6.3.3. apibrėžti pagrindinius politinės korupcijos pasireiškimus, numatyti už tai teises poveikio priemones;

6.3.4. išanalizuoti ir patobulinti teisės aktus, siekiant apriboti galimybę tuo pat metu būti išrinktam į Seimą ir savivaldybių tarybas, taip pat apriboti galimybę tuo pat metu būti savivaldybės tarybos, valdybos nariu ir apskrities viršininku, jo pavaduotoju, taip pat tos savivaldybės teritorijoje esančių įstaigų, įmonių vadovu;

6.3.5. antikorupeciniu požiūriu tikrinti kandidatus į pareigas, į kurias skiria Seimas, Respublikos Prezidentas arba Ministras Pirmininkas, taip pat kandidatus į viceministrų, ministerijų sekretorių, departamentų ir tarnybų prie ministerijų vadovų ir jų pavaduotojų, savivaldybių merų ir jų pavaduotojų, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų vadovų bei jų pavaduotojų pareigas;

6.3.6. numatyti supaprastintą laikinąjį pareigų sustabdymą valstybės tarnautojams, kurie skiriami į pareigas valstybės tarnyboje ir įtariamai padarę korupcinių teisės pažeidimų;

6.3.7. nustatyti politinės partijos lėšų gavimo, tvarkymo ir naudojimo buhalterinę apskaitą, kad partijos išdininkas ar jos vadovas negalėtų išvengti atsakomybės už finansinius pažeidimus;

6.3.8. tobulinti teisėkūros procesą siekiant išvengti korupcinės įtakos rengiant ir priimant teisės aktus;

6.3.9. parengti lobistinės veiklos etikos kodeksą ir patobulinti Lobistinės veiklos įstatymą;

6.3.10. didinti Seimo Antikorupcijos komisijos veiklos veiksmingumą užkertant kelią korupcijai ir tiriant jos apraiškas;

6.3.11. sudaryti galimybę privalomai nustatyti žiniasklaidos savininkus ir apie tai viešai paskelbti.

Administracinės korupcijos ribojimas

6.4. Vienas iš svarbiausių organizacinių ir teisinių korupcijos požymių administracijoje mažinimo būdų – tikslus elgesio, prieštaraujančio įstatymams ir skatinančio korupciją, nustatymas. Atitinkamas reguliavimas šioje srityje turi būti vykdomas teisiniu pagrindu, nustatant tarnautojų tarnybinės etikos taisykles. Norint sumažinti korupcijos galimybes, būtina:

6.4.1. viešojo administravimo srityje:

6.4.1.1. nuosekliai įgyvendinti įstatymo viršenybės principą, nustatyti viešojo administravimo srityje aiškias sprendimų priėmimo procedūras. Tai trukdytų valstybės tarnautojui, įgaliotam priimti sprendimą, nepagrįstai ilgai vilkinti prašymo ar kreipimosi nagrinėjimą, imtis kitų su diskrecija susijusių ydingų veiksmų;

6.4.1.2. siekiant išvengti korupcijos teisėkūros procese, būtina sukurti teisės aktų ir jų projektų antikorupcinio vertinimo sistemą ir užtikrinti nuoseklų Įstatymų ir kitų teisės norminių aktų rengimo tvarkos įstatymo nuostatų įgyvendinimą teisėkūros procese, suderinti juos su ES teisės aktais;

6.4.1.3. įtraukti į valstybės tarnautojo elgesio kodeksą antikorupciniu požiūriu svarbias nuostatas ir teisinės atsakomybės priemones, suderintas su tarnybos santykius ir privačių interesų deklaravimą nustatančių įstatymų normomis, taip pat politinės atsakomybės priemones (nepasitikėjimo viešojo administravimo sistemoje dirbantiems politinių partijų iškeltiems kandidatams pareiškimas);

6.4.1.4. per Vyriausiąją tarnybinės etikos komisiją kelti valstybės tarnybos prioritetus (viešieji interesai, nešališkumas), skelbti priimtus sprendimus internete. Tikslinga didinti pagarbą šios komisijos sprendimams ir skatinti juos vykdyti;

6.4.1.5. pagal korupcijos rizikos analizės išvadas nustatyti sritis, kuriose reikia taikyti rotacijos principą;

6.4.1.6. nustatyti aiškius informacijos pripažinimo komercine paslaptimi kriterijus. Vykdomosios valdžios institucijos dažnai nevienodai aiškina komercinės paslapties sąvoką. Tai leidžia sąmoningai ar dėl nežinojimo nuslėpti ūkio subjektų, dalyvaujančių privatizavime, viešajame pirkime ir pan., tikrąją finansinę būklę ir sudaryti sąlygas rasti nesąžiningai konkurencijai ar korupcijai;

6.4.1.7. užtikrinti, kad mokesčių už licencijas (leidimus) dydis nekliudytų ūkio subjektams ar jų grupei pradėti atitinkamą veiklą (verstis tam tikra veikla);

6.4.1.8. kadangi leidimų įsigyti arba nuomoti žemę, kurioje numatoma statyti gamybinės paskirties objektus (pramonės įmonės, prekybos centrus, degalines ir pan.) ir gyvenamuosius namus, sistema yra labai sudėtinga, o apskričių viršininkų administracijos arba savivaldybės neretai savo nuožiūra kelia nepagrįstus reikalavimus papildomai investuoti į infrastruktūrą, būtina deramai reglamentuoti šį procesą ir nustatyti investavimo į infrastruktūrą bendrą tvarką ir mastą;

6.4.1.9. tobulinti žemės ir miško naudojimo paskirties nustatymo tvarką bei ne žemės ūkio paskirties valstybinės žemės nuomos teisinį reglamentavimą;

6.4.1.10. kuo labiau supaprastinti viešųjų paslaugų (leidimų, kvotų, ūkio subjektų steigimo ir nuosavybės registravimo, prekių ir paslaugų sertifikavimo ir pan.) teikimą, plačiau perduoti šių paslaugų teikimo funkcijas nevyriausybinėms organizacijoms;

6.4.1.11. sistemingai vykdyti verslą reglamentuojančių įstatymų lydimųjų aktų reviziją, nustatyti šių teisės aktų rengimo, dalyvaujant nevyriausybinėms organizacijų atstovams, ir patvirtinimo tvarką;

6.4.1.12. siekiant supaprastinti leidimų ar licencijų verstis tam tikra veikla išdavimą, kai reikalaujama pažymų, kuriomis iš esmės patvirtinama kitų valstybės institucijų turima informacija (pvz., įsiskolinimai biudžetui, Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetui, muitinei ir pan.), taip pat plėtoti informacijos technologijų infrastruktūrą, organizuoti viešąsias paslaugas teikiančių institucijų veiklą pagal vieno langelio principą, neversti pareiškėjo rinkti pažymų su valstybės institucijų kaupiama informacija;

6.4.1.13. apriboti teisę asmenims, padariusiems nusikalstamas veikas valstybės tarnybai, ūkininkavimo tvarkai, finansams ar sunkius nusikaltimus nuosavybei, eiti vadovaujančias pareigas, turėti daugiau nei 51% įmonių akcijų, verstis kita teisės aktų nustatyta veikla;

6.4.1.14. sukurti skaidrią įmonių, įstaigų ir organizacijų rizikingumo vertinimo sistemą, pagrįstą aiškiais ir visuotinai taikomais kriterijais. Naudotis tokios sistemos duomenimis turi vykdomosios valdžios institucijos, dėl minėtų subjektų priimančios tam tikrus sprendimus (pvz., dėl viešojo pirkimo, valstybės ir savivaldybių turto privatizavimo bei pan.);

6.4.1.15. įdiegti personalo vadybos sistemą. Valstybės institucijų ir įmonių, kuriose vyrauja valstybės kapitalas, vadovai turi būti renkami konkurso būdu ir skiriami pareigoms pagal tarnybos sutartis. Už vadovų ir viso kolektyvo darbo rezultatus turi būti atsiskaitoma remiantis pasiektais

rezultatais ir tarnybos sutarties laikymusi. Srityse, kuriose korupcija galima labiausiai, darbą reikėtų vertinti ir atsižvelgiant į sprendimų priėmimo procedūrų skaidrumą bei aiškumą;

6.4.1.16. įdiegti valstybės tarnautojų motyvacinę karjeros sistemą (pagrįstą kvalifikacijos kėlimu, materialiniu ir moraliniu skatinimu už gerą darbą);

6.4.1.17. racionaliau naudoti, skirstyti turimus darbo išteklius, kad viešųjų paslaugų teikimo vietose nesusidarytų eilės, kaip prielaida korupcijai;

6.4.1.18. užtikrinti, kad kai kurių sprendimų (ypač strateginių, kurie rengiami kolegialiai), priimamų įvairių valstybės tarnautojų ar institucijų, autoriai būtų žinomi visuomenei;

6.4.1.19. siekiant sumažinti korupcijos galimybę, atskirti individualių teisės taikymo aktų (licencijų, leidimų, kvotų ir pan.) priėmimą ir tais aktais nustatytos tvarkos kontrolės funkcijas, atitinkamai priskiriant jas skirtingiems subjektams ar jų padaliniais;

6.4.1.20. parengti ir įdiegti valstybės aparato personalo mokymo programas, susijusias su tarnybinės etikos ir antikorupcinio elgesio standartų ugdymu ir laikymusi;

6.4.1.21. išplėtoti nepriklausomas valstybės ir savivaldybių institucijų vidaus ir išorės audito tarnybas – sukurti nacionalinę audito sistemą, užtikrinti, kad vidaus audito tarnybų vadovai būtų priimami į darbą ir atleidžiami iš jo vadovaujantis įsteigtos Nacionalinės vidaus audito agentūros nustatytais kriterijais (reikalavimais);

6.4.1.22. pagal nacionalinę audito sistemą pasiekti, kad valstybės ir savivaldybių institucijų vidaus ir išorės auditorių veikla atitiktų ES audito sistemos standartus;

6.4.1.23. sukurti sistemą, užtikrinančią, kad asmuo, pranešęs apie korupciją tarnyboje, būtų apsaugotas nuo susidorojimo administracinėmis priemonėmis;

6.4.1.24. siekiant išvengti situacijos, kai asmuo duoda kyšį tik dėl to, kad neturi teisės apskusti jo interesus pažeidžiančio sprendimo, visais atvejais užtikrinti priimamų sprendimų apskundimo galimybę;

6.4.1.25. išanalizuoti ir patobulinti valstybės tarnybą reglamentuojančius teisės aktus, numatyti juose paprastesnę darbuotojų atleidimo arba perkėlimo į kitą tarnybos vietą tvarką;

6.4.1.26. viešojo administravimo institucijoje, įstaigoje ar tarnyboje įsigalėjus hierarchinei korupcijai, kai beveik visi tarnautojai ima kyšius ir dalijasi jais su savo vadovais, imtis išimtinės priemonės – įstaigą reorganizuoti arba atleisti ar perkelti į kitą tarnybą jos darbuotojus paprastesne tvarka;

6.4.1.27. patobulinti valstybės tarnautojų, priimančių sprendimus dėl lėšų išieškojimo į valstybės ar savivaldybės biudžetą (valstybės, savivaldybės naudai), veiklos nustatymą, apribojant šių valstybės tarnautojų kontaktus su mokėjimus atlikti įpareigotais asmenimis;

6.4.2. mokesčių ir maitų srityje:

6.4.2.1. supaprastinti mokesčių mokėjimą, apskaitą ir atskaitomybę – nustatyti aiškius visiems žinomus mokestinių įsipareigojimų biudžetui atidėjimo kriterijus, apie šiuos sprendimus paskelbti internete;

6.4.2.2. numatyti mokesčių įstatymuose kuo tikslesnes nuostatas ir apibrėžimus, siekiant išvengti asmeninės interpretacijos ir piktnaudžiavimo dviprasmybėmis;

6.4.2.3. įdiegti integruotas informacijos sistemas mokesčius administruojančiose institucijose;

6.4.2.4. tobulinti mokesčių surinkimo įstaigos arba pareigūno sprendimo apskundimo sistemą, didinti galimybes visuomenei pranešti apie esamą korupciją;

6.4.2.5. įdiegti centralizuotą maitinių informacinę sistemą (pirmiausia – maitinės deklaracijų apdorojimą);

6.4.2.6. supaprastinti maitinių procedūras (veiksnius), sutrumpinti maitinio tikrinimo laiką;

6.4.2.7. maitinės procedūroms kontroliuoti naudojamomis ir kitomis techninėmis priemonėmis didinti neteisėtų veiksmų riziką, pirmiausia įdiegti rentgeno kontrolės sistemas;

6.4.2.8. užtikrinti nuolatinį keitimąsi informacija tarp maitinės ir teisės saugos institucijų bei bendradarbiavimą ir veiksmų koordinavimą išaiškinant teisės pažeidimus;

6.4.2.9. nustatyti tvarką, kad maitinį patikrinimą atliktų ne mažiau kaip du pareigūnai;

6.4.2.10. teikti paprastą ir visiems lengvai prieinamą informaciją apie maitinį tikrinimą, teises, procedūras ir taisykles;

- 6.4.3. viešojo pirkimo ir privatizavimo srityse:
- 6.4.3.1. kuo labiau apriboti viešojo pirkimo nustatymą įstatymų lydimaisiais aktais. Būtina parengti ES standartus atitinkantį Viešųjų pirkimų įstatymą;
- 6.4.3.2. gerinti Viešųjų pirkimų tarnybos atliekamą viešųjų pirkimų priežiūrą, sukonkretinti šios tarnybos funkcijas šioje srityje, daugiausia dėmesio skirti išankstiniam viešojo pirkimo sąlygų įvertinimui;
- 6.4.3.3. siekiant išvengti perkančiųjų įstaigų darbuotojų piktnaudžiavimo viešojo pirkimo srityje, mažinti jų priimamų sprendimų diskreciją;
- 6.4.3.4. skatinti perkančiosios organizacijos darbuotojus pranešti apie piktnaudžiavimą viešojo pirkimo srityje, apsaugoti pranešusį asmenį nuo neteisėto poveikio;
- 6.4.3.5. vykdant viešąjį pirkimą, derinti kiekybinį (finansinį) ir kokybinį (techninį) pasiūlymo vertinimą;
- 6.4.3.6. viešinti viešuosius pirkimus: numatyti galimybę palaipsniui viešuosius pirkimus perkelti į elektroninę terpę, filmuoti stambiausių viešųjų pirkimų procedūras perkančiosiose organizacijose ir su pirkimo procesu susijusius neslaptus duomenis skelbti perkančiųjų organizacijų interneto puslapiuose;
- 6.4.3.7. nustatyti sistemą, draudžiančią viešajame pirkime dalyvauti ūkio subjektams, anksčiau korupciniu būdu pažeidusiems viešojo pirkimo tvarką;
- 6.4.3.8. atsisakyti teisės papildyti sudarytą viešojo pirkimo sutartį arba uždrausti keisti pagrindines sąlygas (kainą, kokybės reikalavimus, terminus) užsakymo vykdymo laikotarpiu, išskyrus atvejus, kai gerinamos sutarties sąlygos perkančiajai organizacijai;
- 6.4.3.9. viešai skelbti viešųjų pirkimų konkursų rezultatus, nustatyti kriterijus, pagal kuriuos sudaroma konkurso komisija;
- 6.4.3.10. atskleisti viešojo administravimo įstaigų vadovų, kurie patvirtina techninę užduotį, ir rengėjų pavardes;
- 6.4.3.11. nuolat teikti visuomenei informaciją apie viešųjų pirkimų sutarčių vykdymą, taip pat informaciją apie nukrypimus nuo pradinių techninių ir kitų reikalavimų bei visų viešųjų pirkimų sutarčių pataisas;
- 6.4.3.12. aiškiai nustatyti Vyriausybės, valstybės įmonės Valstybės turto fondo ir Privatizavimo komisijos kompetenciją bei atsakomybę, susijusią su privatizavimo sandoriais ir sprendimų priėmimu, viešai skelbti sprendimų autorius;
- 6.4.3.13. nustatyti, kad politinį sprendimą dėl svarbiausių privatizuojamų objektų, privatizavimo būdų, investuotojų parinkimo pagrindinių kriterijų nustatymo turėtų priimti Seimas;
- 6.4.3.14. aiškiai nustatyti, kokia privatizavimo sandorio informacija laikytina konfidencialia;
- 6.4.4. sveikatos apsaugos srityje:
- 6.4.4.1. tobulinti centralizuoto viešojo pirkimo sistemą, patvirtinti centralizuoto pirkimo įtraukimo į paslaugų įkainius metodiką;
- 6.4.4.2. parengti ir patvirtinti Asmens sveikatos priežiūros kokybės užtikrinimo programą, įdiegti centralizuotai parengtas ligų diagnostavimo metodikas ir ligų gydymo standartus;
- 6.4.4.3. nustatyti privalomą informacijos apie mokamas sveikatos priežiūros paslaugas teikimo gyventojams tvarką;
- 6.4.4.4. suderinti sveikatos sistemą reglamentuojančius įstatymus ir kitus teisės aktus su Civiliniu kodeksu, Viešojo administravimo įstatymu, Vartotojų teisių gynimo įstatymu;
- 6.4.4.5. pertvarkyti importuojamų medicinos priemonių, įrangos ir vaistų registravimą Lietuvos Respublikoje, kad jis atitiktų ES direktyvų reikalavimus, atsisakyti papildomos ekspertizės, kai to nereikalauja ES teisės aktai;
- 6.4.4.6. sudaryti ligų, medicinos priemonių ir vaistų, kurie bus įtraukti į ligos ambulatorinio gydymo standartus, sąrašus, patvirtinti jų kompensavimo metodiką;
- 6.4.4.7. parengti Savanoriškojo sveikatos draudimo koncepciją ir jos įgyvendinimo priemones;
- 6.4.5. teisėsaugos ir teisingumo institucijų srityse:
- 6.4.5.1. teisės aktais nustatyti korupcijos prevencijos ir teisės pažeidimų tyrimą atliekančių subjektų ir jų veiklos koordinavimo sistemą;

6.4.5.2. sumažinti korupcijos poveikį teisėsaugos ir teisingumo institucijoms, padidinti jų priimamų sprendimų skaidrumą bei atvirumą visuomenei;

6.4.5.3. tobulinti teisėsaugos ir teisingumo institucijų darbuotojų atranką bei jų tarnybinės veiklos vertinimo sistemas;

6.4.5.4. atlikti korupcijos rizikos analizę Nacionalinėje teismų administracijoje bei visose Vidaus reikalų ministerijos ir Teisingumo ministerijos valdymo srityse esančiose institucijose ir įstaigose, ypatingą dėmesį atkreipti į Policijos, Migracijos ir Kalėjų departamentus, Finansinių nusikaltimų tyrimo bei Valstybės sienos apsaugos tarnybas;

6.4.5.5. išanalizuoti ir patobulinti galiojančius teisės aktus, nustatančius teisėsaugos ir teisingumo institucijų veiklą korupcijos prevencijos ir pažeidimų tyrimų srityse, siekiant užtikrinti veiksmingesnę tokių institucijų veiklą;

6.4.5.6. pakeisti baudų už administracinius teisės pažeidimus skyrimo ir mokėjimo tvarką siekiant mažinti pareigūnų priimamų sprendimų diskreciją;

6.4.5.7. nustatyti aiškią bylų paskirstymo teisėsaugos ir teisingumo institucijų pareigūnams sistemą;

6.4.6. tarptautinio bendradarbiavimo srityje:

6.4.6.1. kadangi korupcija susilaukia vis didesnio tarptautinės visuomenės dėmesio, išsamiai susipažinti su šiuolaikine patirtimi, nes Lietuvos Respublikai, siekiančiai tapti ES nare, būtina tobulinti (keisti) savo įstatymus pagal ES valstybių ir tarptautinių organizacijų standartus bei praktiką;

6.4.6.2. tobulinti juridinės kalbos normas, terminus ir turinį, nedelsiant prisijungti prie svarbiausių tarptautinės teisės dokumentų ir taikyti jų nuostatas. Šiuo tikslu:

6.4.6.2.1. pasirašyti ir (ar) ratifikuoti pagrindines antikorupcines tarptautines sutartis: 1999 metų Europos Tarybos baudžiamosios teisės konvenciją dėl korupcijos Nr. 173, 1999 metų Europos Tarybos civilinės teisės konvenciją dėl korupcijos Nr. 174 ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos 1997 m. gruodžio 1 d. konvenciją dėl kovos su užsienio valstybių pareigūnų kyšininkavimu tarptautiniuose verslo sandoriuose;

6.4.6.2.2. formuojant veiksmingą kovos su korupcija politiką, aktyviai prisidėti prie šių kovos su korupcija regioninių programų:

Lietuvos pasirengimo narystei Europos Sąjungoje programos (Nacionalinės ACQUIS priėmimo programos (NAPP), PHARE (Institucijų plėtros / Dvynių programos);

OCTOPUS, Jungtinės Europos Komisijos ir Europos Tarybos kovos su korupcija ir organizuotu nusikalstamumu Vidurio ir Rytų Europos valstybėse programos;

Baltijos valstybių kovos su kyšininkavimu ir korupcija programų;

6.4.6.2.3. dalyvauti tarptautinės integracijos struktūrų – Europos Tarybos valstybių prieš korupciją grupės (GRECO) – veikloje, siekti tapti Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos arba darbo grupės dėl kyšininkavimo tarptautiniuose verslo sandoriuose nare;

6.4.6.2.4. užmegzti glaudžius ryšius su kitų valstybių institucijomis ir plėtoti tarptautinį dvišalį institucijų bendradarbiavimą kovos su korupcija srityje, vykdyti įsipareigojimus pagal dvišales abipusės teisinės pagalbos sutartis ir susitarimus.

Visuomenės įtraukimas į kovą su korupcija

6.5. Siekiant kuo daugiau visuomenės narių įtraukti į aktyvią kovą su korupcija, būtina sukurti nuolatinę įvairių visuomenės sluoksnių (visuomeninių organizacijų, valstybės institucijų, profesinių sąjungų, darbdavių susivienijimų, Pramonės ir prekybos rūmų ir pan.) konsultacinę tarybą, kuri reguliuotų ir susitikimuose aptartų labiausiai korupcijos veikiamas sritis, numatytų bendras su kitomis institucijomis (iš jų ir valstybės) priemones bei jų įgyvendinimą. Tokia visuomeninė komisija galėtų veikti ir prie Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – STT), o jos sudėtį galėtų tvirtinti Respublikos Prezidentas.

7. KORUPCINIŲ TEISĖS PAŽEIDIMŲ TYRIMAS

7.1. Korupcinių teisės pažeidimų tyrimo tikslas – užtikrinti, kad korupcinio pobūdžio teisės pažeidimai viešajame ir privačiame sektoriuose būtų ištirti kuo geriau, o kalti asmenys neišvengtų atsakomybės.

Korupcinių teisės pažeidimų tyrimo strateginės nuostatos

7.2. Siekiant kuo geriau ištirti korupcinius teisės pažeidimus, būtina:

7.2.1. didinti Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos, Valstybės saugumo departamento ir kitų operatyvinės veiklos subjektų vaidmenį kovojant su korupcija;

7.2.2. nuosekliau taikyti už korupcinius teisės pažeidimus administracinės atsakomybės priemones, ypač susijusias su viešųjų ir privačių interesų konfliktu valstybės tarnyboje; tobulinti administracinės atsakomybės sistemą, adekvačiai didinti jos teisinį ir socialinį veiksmingumą;

7.2.3. tobulinti galiojančius teisės aktus, kad korupcinius teisės pažeidimus tiriantys asmenys galėtų naudotis gyventojų pajamų ir turto, politinių kampanijų ir kitų deklaracijų duomenimis administracinėse ir baudžiamosiose bylose; tobulinti sistemas, suteikiančias galimybes patraukti teisinę atsakomybę asmenis, kurių turtas nesutampa su deklaruotuoju, ir pan.;

7.2.4. sukurti ir kaupti sisteminių duomenų apie įmonių akcininkus banką, kuriuo naudotųsi valstybės valdžios, valdymo ir teisėsaugos institucijos, turinčios teisinį pagrindą disponuoti ir naudotis šia informacija. Lengviau būtų tirti korupcinius teisės pažeidimus, imtis jų prevencijos naudojantis visomis šiuolaikinių informacijos technologijų galimybėmis, sudarius atitinkamą įstatymų pagrindą;

7.2.5. valstybės ir savivaldybių institucijose bei valstybės ir savivaldybių įstaigose, teikiančiose viešąsias paslaugas, turi veikti vidaus tyrimų, imuniteto ar kiti struktūriniai padaliniai, kurie būtų įgalioti vykdyti korupcijos prevenciją ir jos kontrolę atitinkamoje institucijoje ar įstaigoje, arba paskirti asmenys, kuriems pavedama atlikti šią funkciją;

7.2.6. stiprinti teisėsaugos institucijų veiklos teisėtumo ir pagrįstumo kontrolę ir atitinkamą teisinę bazę;

7.2.7. skatinti atskleidžiančius ir tiriančius nusikalstamas veikas pareigūnus pranešti apie jų atžvilgiu vykdomą nusikalstamą (korupcinę) veiką, nes galiojančios teisės normos tiesiogiai šios pareigos nenustato;

7.2.8. užtikrinti Baudžiamojo kodekso normų, numatančių baudžiamąją atsakomybę už neleistiną informacijos apie tiriamas baudžiamąsias bylas ar medžiagos (įrodymų ir pan.) atskleidimą tyrimo iki teismo metu, taikymą, nes šia veika pažeidžiamas teisėtumo principas, daroma didelė žala teisingam, išsamiam ir nešališkam bylų tyrimui, padedama nusikaltimus padariusiems asmenims išvengti teisinės atsakomybės;

7.2.9. užtikrinti, kad atsakingas pareigas einančių pareigūnų bylas tiriantys teisėsaugos pareigūnai būtų apsaugoti nuo neteisėto spaudimo ir susidorojimo, kad jie galėtų deramai dirbti savo darbą, o asmenims, kurie bendradarbiauja su teisėsaugos institucijomis, būtų skirta ne tik teisinė apsauga pagal Baudžiamojo proceso ir operatyvinės veiklos dalyvių, teisingumo ir teisėsaugos institucijų pareigūnų apsaugos nuo nusikalstamo poveikio įstatymą, bet ir elementari apsauga nuo vadinamojo administracinio susidorojimo;

7.2.10. sudaryti pareigūnams tinkamas sąlygas tobulintis, užtikrinti jų techninį aprūpinimą, socialines garantijas, kad geriau būtų tiriami teisės pažeidimai;

7.2.11. skatinti teisėjus, turinčius pagrįstą abejonį dėl priimtų procesinių sprendimų, Baudžiamojo proceso kodekso ir Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka viešai pareikšti atskirąją nuomonę;

7.2.12. nustatyti teisės aktuose tiksliai operatyvinės veiklos ir konkrečių jos priemonių naudojimo ribas, kad operatyvinės veiklos subjektai ir kiti šios veiklos rezultatus taikantys asmenys galėtų naudotis visomis įmanomomis šios veiklos galimybėmis;

7.2.13. optimaliai derinti prevenciją ir baudžiamąjį persekiojimą, daugiau dėmesio skirti operatyvinės ir kitos informacijos patikimumui, atidžiai, išsamiai ją tikrinti ir nešališkai vertinti;

7.2.14. užtikrinti STT reikiamą bendradarbiavimą tiriant korupcinius teisės pažeidimus ir jų tyrimą su Policijos departamentu prie Vidaus reikalų ministerijos, Valstybės saugumo departamentu ir kitais operatyvinės veiklos subjektais;

7.2.15. organizuoti bendradarbiavimą tarp teisėsaugos ir kontrolės institucijų tiriant nusikalstamų darinių, kuriuose kartu veikia organizuotos nusikalstamos struktūros, šešėlinis verslas ir korumpuoti valstybės tarnautojai, veiklą, siekiant pakirsti atskiras korupcines sistemas, kurios veikia socialinius-ekonominius bei kriminogeninius procesus;

7.2.16. daugiau dėmesio skirti korupcinių teisės pažeidimų tyrimui antikorupcinės veiklos prioritetinėse srityse;

7.2.17. vadovaujantis valstybių ir tarptautinių organizacijų kovos su korupcija patirtimi, plėsti tarptautinį bendradarbiavimą korupcinių reiškinių analizės ir baudžiamųjų bei kitų bylų tyrimo srityje. Nagrinėjant kai kurias korupcijos bylas, yra nepaprastai svarbus tarptautinis bendradarbiavimas ir keitimasis naudinga informacija, nes korupcija (ypač stambioji) dažnai apima ne vieną valstybę.

Visuomenės įtraukimas į korupcinių teisės pažeidimų tyrimą

7.3. Siekiant įtraukti visuomenę į korupcinių teisės pažeidimų tyrimą, būtina:

7.3.1. skatinti visuomenines organizacijas domėtis rezonansinėmis korupcinėmis bylomis ir aiškinti visuomenei teismų priimtus sprendimus, jų įgyvendinimą;

7.3.2. skatinti gyventojus telefonu anonimiškai („karštąja linija“) pranešti apie korupcinius teisės pažeidimus, plėtoti tiesioginį visuomenės ir antikorupcinių institucijų ryšį internetu;

7.3.3. sukurti pranešimų nagrinėjimo sistemą, sudaryti galimybę gyventojams pranešti apie korupcinius pažeidimus (ar mėginimą juos daryti);

7.3.4. optimaliai taikyti Baudžiamojo proceso ir operatyvinės veiklos dalyvių, teisingumo ir teisėsaugos institucijų pareigūnų apsaugos nuo nusikalstamo poveikio įstatymą asmenims, nukentėjusiems nuo korupcijos apraiškų, ir liudytojams korupcijos bylose.

8. VISUOMENĖS IR ŽINIASKLAIDOS ANTIKORUPCINIS ŠVIETIMAS

8.1. Visuomenės ir žiniasklaidos antikorupcinio švietimo tikslas – supažindinti Lietuvos Respublikos gyventojus su korupcijos keliamu pavojumi, skatinti juos nesitaikstyti su korupcija, aktyviai su ja kovoti.

Visuomenės ir žiniasklaidos antikorupcinio švietimo strateginės nuostatos

8.2. Lietuvos Respublikos gyventojai negauna pakankamai informacijos apie savo teises ir galimybes aktyviai pasipriešinti korupcijai. Visuomenės nuotaikos pasitarnautų šios programos sėkmingam įgyvendinimui, tačiau visuomenė per mažai žino apie savo vaidmenį įgyvendinant kovos su korupcija priemones. Reikėtų šviečiamosios kampanijos, kurios tikslas – įtraukti gyventojus į kovą su korupcija, atskleisti moralinę, visuomeninę ir finansinę korupcijos žalą, nurodyti pasipriešinimo jai galimybes. Šiuo tikslu reikėtų:

8.2.1. rengti specialias radijo, televizijos laidas, kurti vaizdinę reklamą, leisti informacinius leidinius, pasitelkti taikomąją dailę, organizuoti įvairius konkursus;

8.2.2. specializuotuose spaudos leidiniuose teikti informaciją apie korupcijos žalą visuomenei ir valstybei, pasipriešinimo jai galimybes;

8.2.3. rengti mokomuosius seminarus antikorupcine tema, kuriuose įvairių visuomenės sluoksnių atstovai galėtų gauti praktinių, teorinių žinių, susipažinti su naujais kovos su korupcija laimėjimais, įgyti praktinių priešinosi jai įgūdžių, pasikeisti nuomonėmis apie veiksmus, kurių jie ketina imtis;

8.2.4. sukurti ir įdiegti antikorupcines mokymo programas bendrojo lavinimo ir aukštosiose mokyklose. Specializuotos mokymo programos turėtų būti skirtos aukštesniosioms ir aukštosioms

mokykloms, rengiančioms labiausiai korupcijos pažeidžiamų veiklos sričių specialistus. Antikorupcinis švietimas turėtų tapti sisteminis, turėti savo vietą visuomenės švietimo sistemoje;

8.2.5. šviesti žiniasklaidą, nes jai, kaip ir nevyriausybiniams organizacijoms, tenka svarbus vaidmuo atskleidžiant korupcijos atvejus ir pranešant apie piktnaudžiavimą pareigomis;

8.2.6. siekti žurnalistų susitarimo, kad korupciniai nusikaltimai, itin kenkiantys visuomenei ir valstybei, būtų išskirti iš konkurencinės žiniasklaidos subjektų kovos bei politinių simpatijų ar antipatijų, apie juos ir kitus reiškinius rašyti labai nešališkai ir atsakingai. Ši nuostata galėtų būti įtraukta į Žurnalistų ir leidėjų etikos kodeksą.

Visuomenės įtraukimas į antikorupcinį švietimą

8.3. Viena iš tinkamiausių antikorupcinio švietimo formų – apskritieji stalai, organizuojami įvairių visuomenės sluoksnių atstovams.

8.4. Reguliariai rengiamos mokslinės praktinės kovos su korupcija konferencijos padėtų įvairių sričių specialistams keistis rūpima šios srities informacija, taikyti naujausias priemones, išgyvendinančias korupciją iš visuomenės ir valstybės gyvenimo.

8.5. Prie šios veiklos turėtų prisidėti ir privatus sektorius.

8.6. Turėtų būti reguliariai organizuojami išvažiuojamieji posėdžiai, pareigūnų, kovojančių su korupcija, susitikimai su visuomene ne tik didžiuosiuose Lietuvos miestuose, bet ir rajonuose.

9. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

9.1. Už antikorupcinius veiksmus, įskaitant šios programos nuostatų įgyvendinimą, kontrolę, metodinės pagalbos teikimą korupcijos prevencijos srityje pagal kompetenciją yra atsakinga Vyriausybė, STT ir kitos institucijos, kurios turi sustiprinti savo gebėjimus efektyviai veikti korupcijos prevencijos srityje (šią programą įgyvendinančių subjektų schema pateikta priede).

9.2. Programos nuostatas (jos įgyvendinimo priemones) vykdo šie subjektai: politinės partijos, valstybės ir savivaldybės, teisėsaugos institucijos, nevyriausybinių organizacijų, mokslo ir mokymo įstaigos, audito, ekspertinės organizacijos, kitos įstaigos, įmonės ir organizacijos, atsižvelgdamos į jų kompetencijai priskirtinas kovos su korupcija priemones.

9.3. Korupcija – integralus socialinis reiškiny, taigi tam tikras kovos su ja rezultatyvumas nustatomas (stebėsena atliekama) vadovaujantis kiekybės ir kokybės rodikliais:

9.3.1. korupcijos prevencijos:

9.3.1.1. ištirtų viešojo administravimo sistemų skaičiumi;

9.3.1.2. įvykdytų ir neįvykdytų programos įgyvendinimo priemonių skaičiumi;

9.3.1.3. programos įgyvendinimu nustatytais terminais;

9.3.2. teisės pažeidimų tyrimo:

9.3.2.1. ištirtų nusikaltimų skaičiumi;

9.3.2.2. iškeltų, nutrauktų baudžiamųjų bylų skaičiumi;

9.3.2.3. nuteistų ir išteisintų pagal iškeltas baudžiamąsias bylas asmenų skaičiumi;

9.3.2.4. anonimiškų ir oficialių pranešimų apie tariamus nusikaltimus santykiu;

9.3.3. visuomenės švietimo ir paramos:

9.3.3.1. specialių radijo, televizijos laidų, straipsnių spaudos leidiniuose, pranešimų konferencijose, seminaruose, darbo posėdžiuose skaičiumi;

9.3.3.2. kovos su korupcija rezultatyvumo vertinimu (procentais) pagal reguliariai atliekamas visuomenės nuomonės apklausas.

9.4. Pagrindiniu šios veiklos rodikliu reikia laikyti ir svaresnę visuomenės paramą atitinkamoms antikorupcinėms iniciatyvoms, nes visuomenė vis daugiau domisi šia veikla (visuomeninės iniciatyvos, pagausėję įvairių visuomenės atstovų ryšiai su valstybės antikorupcinėmis institucijomis). Tai savo ruožtu sudarys galimybes valstybės ir savivaldybių institucijoms plėsti antikorupcinę veiklą, įgyvendinti visuomenės iniciatyvas.

9.5. Šios programos įgyvendinimui bus skiriamos valstybės biudžeto lėšos. Programos priemonių įgyvendinimo biudžetinis finansavimas bus numatomas atsižvelgiant į valstybės finansines galimybes.

9.6. Metodinei užsienio ekspertų pagalbai 2002 m. bus skirta 2100 tūkst. eurų pagal Europos Sąjungos PHARE programos projektą Nr. LI9913.02 „Nacionalinės kovos su korupcija programos peržiūra, įgyvendinimas, sektorių, antikorupcinių strategijų bei veiksmų planų parengimas bei įgyvendinimas“.

9.7. Šiai programai įgyvendinti sudaromas priemonių planas, kuris nustato įgyvendinimo priemones, jų vykdymo terminus bei vykdytojus.

9.8. Korupcinė situacija išsamiai išnagrinėjama ir šios programos nuostatos bei antikorupcinės veiklos prioritetinės kryptys peržiūrimos ir papildomos kas dveji metai.

Programos pakeitimai:

Nr. [IX-1199](#), 2002-11-19, *Žin.*, 2002, Nr. 113-5031 (2002-11-27)

Įgyvendinimo priemonių planas

Priemonės pavadinimas	Tikslas	Įvykdymo laikas	Institucija ar įstaiga, atsakinga už įvykdymą
I SKYRIUS KORUPCIJOS PREVENCIJA			
PIRMASIS SKIRSNIS. POLITINĖS KORUPCIJOS RIBOJIMAS			
1. Parengti siūlymus dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, nustatančių politikų ir valstybės tarnautojų, galinčių turėti įtakos valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšų ar kito turto skyrimui, veiklą, pakeitimo ir papildymo.	Nustatyti aiškius politikų sprendimų priėmimo kriterijus dėl valstybės ar savivaldybių turto naudojimo, valdymo ar disponavimo tokiu turto.	2002 m. I ketv.	Teisingumo ministerija Finansų ministerija VĮ Valstybės turto fondas Vyriausioji tarnybinės etikos komisija „Transparency International“ skyrius Lietuvoje*
2. Parengti Politinių partijų ir politinių organizacijų, Politinių partijų ir organizacijų finansavimo bei Politinių kampanijų finansavimo kontrolės įstatymų pakeitimo ir papildymo įstatymų bei kitų reikalingų teisės aktų projektus.	Drausti juridiniams asmenims finansuoti politines partijas. Nustatyti atsakomybę už netiesioginį ar nuslėptą politinių partijų rėmimą. Apibrėžti pagrindinius politinės korupcijos pasireiškimus, numatyti už tai teisines poveikio priemones. Užtikrinti partijų finansų būklės skaidrumą, teisėtumą, nustatyti partijų lėšų gavimo, tvarkymo bei panaudojimo buhalterinę apskaitą ir kiekvienos partijos išdininko ar jos vadovo asmeninę atsakomybę už finansinius pažeidimus. Suderinti Politinių partijų ir politinių organizacijų,	2002 m. III ketv.	Teisingumo ministerija Finansų ministerija Ūkio ministerija Vyriausioji rinkimų komisija Specialiųjų tyrimų tarnyba PHARE ekspertas* „Transparency International“ skyrius Lietuvoje*

Priemonės pavadinimas	Tikslas	Įvykdymo laikas	Institucija ar įstaiga, atsakinga už įvykdymą
	Politinių partijų ir organizacijų finansavimo ir Politinių kampanijų finansavimo kontrolės įstatymų nuostatas. Atsižvelgti į Europos Tarybos Darbo grupės prieš korupciją (GMC) parengtas rekomendacijas dėl politinių partijų ir kampanijų finansavimo.		
3. Valstybės tarnybą nustatančiuose teisės aktuose numatyti mažiau politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų pareigybių.	Sumažinti valstybės tarnautojų kaitą pasikeitus politinei valdžiai.	2002 m. I ketv.	Vidaus reikalų ministerija
4. Parengti Seimo rinkimų ir Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymų pakeitimo ir papildymo įstatymų projektus.	Išanalizuoti ir patobulinti teisės aktus siekiant apriboti galimybę tuo pat metu būti išrinktam į Seimą ir Savivaldybių tarybas, taip pat apriboti galimybę tuo pat metu būti savivaldybės tarybos, valdybos nariu ir apskrities viršininku, jo pavaduotoju, taip pat tos savivaldybės teritorijoje esančių įstaigų, įmonių vadovu.	2002 m. III ketv.	Teisingumo ministerija Vyriausioji rinkimų komisija
5. Parengti Lobistinės veiklos elgesio kodekso projektą ir patobulinti Lobistinės veiklos įstatymą.	Pritaikyti etikos taisyklės lobistinėje veikloje. Nustatyti taisyklių taikymo ir kontrolės sistemą. Vykdyti įstatymų nuostatas dėl nelegalios lobistinės veiklos.	2002 m. II ketv.	Vyriausioji tarnybinės etikos komisija Teisingumo ministerija Nacionalinė lobistų asociacija* PHARE ekspertas*
6. Parengti teisės akto, nustatančio privalomojo duomenų apie viešosios informacijos rengėjus, platintojus, savininkus bei viešosios informacijos rengėjų ir (ar) platintojų bei kitų visuomenės informavimo priemonių savininkus pateikimo bei viešo paskelbimo tvarką, projektą.	Viešumas ir Lietuvos gyventojų informavimas apie viešosios informacijos rengėjus, platintojus, savininkus, visuomenės informavimo priemonių, viešosios informacijos rengėjų ir (ar) platintojų savininkus drausmins atitinkamus asmenis ir įpareigos juos veiksmingiau kontroliuoti rengiamos ar skleidžiamos viešosios informacijos pobūdį.	2002 m. I ketv.	Kultūros ministerija Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba

Priemonės pavadinimas	Tikslas	Įvykdymo laikas	Institucija ar įstaiga, atsakinga už įvykdymą
ANTRASIS SKIRSNIS. ADMINISTRACINĖS KORUPCIJOS RIBOJIMAS			
1. VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO SRITYJE:			
1.1. Parengti Įstatymų ir kitų teisės norminių aktų rengimo tvarkos įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatymo projektą ir kitus reikalingus jo lydimuosius teisės aktų projektus.	Nustatyti sprendimų, įforminamų įstatymais, Vyriausybės nutarimais, ministerijų ir kitais viešojo administravimo institucijų teisės aktais, rengimo, derinimo, alternatyvų ir sprendimų poveikio vertinimo tvarką. Sukurti teisės aktų ir jų projektų antikorupcinio vertinimo sistemą ir užtikrinti nuoseklų Įstatymų ir kitų teisės norminių aktų rengimo tvarkos įstatymo nuostatų įgyvendinimą teisėkūros procese, suderinti juos su ES teisės aktais. Nustatyti teisės aktų rengimo konkursų skelbimą ir atitinkamos srities ekspertų (specialistų) pasitelkimą. Įtraukti nevyriausybines organizacijas į teisėkūros procesą. Nustatyti verslo atstovų, susijusių su būsimų teisės aktų vykdymu, dalyvavimą rengiant šiuos teisės aktus. Sistemiškai vykdyti verslą reglamentuojančių įstatymų lydimųjų aktų reviziją, nustatyti šių teisės aktų rengimo, dalyvaujant nevyriausybinių organizacijų atstovams, ir patvirtinimo tvarką. Tobulinti teisėkūros procesą siekiant išvengti	2002 m. II ketv.	Teisingumo ministerija Vidaus reikalų ministerija Specialiųjų tyrimų tarnyba Ūkio ministerija PHARE ekspertas*

Priemonės pavadinimas	Tikslas	Įvykdymo laikas	Institucija ar įstaiga, atsakinga už įvykdymą
	korupcinės įtakos rengiant ir priimant teisės aktus. Užtikrinti Įstatymų ir kitų teisės norminių aktų rengimo tvarkos įstatymo nuostatų įgyvendinimą teisėkūroje.		
1.2. Parengti Valstybės tarnautojo elgesio kodekso projektą.	Apibrėžti antikorupcines nuostatas bei teisines atsakomybės priemonės, suderintas su tarnybos santykius ir privačių interesų deklaravimą nustatančių įstatymų normomis.	2002 m. IV ketv.	Vyriausioji tarnybinės etikos komisija Vidaus reikalų ministerija Specialiųjų tyrimų tarnyba PHARE ekspertas* „Transparency International“ skyrius Lietuvoje*
1.3. Parengti Seimo nutarimo „Dėl Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo ir papildymo projektą.	Skatinti vykdyti ir gerbti Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos sprendimus. Užtikrinti Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos sprendimų ir siūlomų teisės pažeidėjams drausminio poveikio priemonių viešumą.	2002 m. II ketv.	Vyriausioji tarnybinės etikos komisija Vidaus reikalų ministerija Specialiųjų tyrimų tarnyba
1.4. Parengti teisės aktų projektus, papildančius valstybės institucijų statutus ir kitus teisės aktus.	Pagal korupcijos rizikos analizės išvadas nustatyti sritis, kuriose reikia taikyti rotacijos principą.	2002 m. IV ketv.	Vidaus reikalų ministerija Finansų ministerija Specialiųjų tyrimų tarnyba
1.5. Išnagrinėti valstybės ir savivaldos institucijų licencijų (leidimų) išdavimo tvarką, licencijavimo taisykles ir parengti pasiūlymus dėl jų pakeitimo.	Apsaugoti visuomenės gyvenimo sritis, kuriose korupcija labiausiai galima. Supaprastinti licencijų (leidimų) išdavimą. Užtikrinti, kad mokesčių už licencijas (leidimus) dydis nekliudytų ūkio subjektams ar jų grupei pradėti atitinkamą veiklą (verstis tam tikra veikla). Siekiant sumažinti korupcijos galimybę, atskirti individualių teisės taikymo aktų (licencijų, leidimų, kvotų ir pan.) priėmimą ir tais aktais nustatytos	2002 m. IV ketv.	Specialiųjų tyrimų tarnyba Ūkio ministerija Vidaus reikalų ministerija Finansų ministerija Švietimo ir mokslo ministerija Sveikatos apsaugos ministerija Socialinės apsaugos ir darbo ministerija Aplinkos ministerija Susisiekimo ministerija Teisingumo ministerija Žemės ūkio ministerija

Priemonės pavadinimas	Tikslas	Įvykdymo laikas	Institucija ar įstaiga, atsakinga už įvykdymą
	tvarkos kontrolės funkcijas, atitinkamai priskiriant jas skirtingiems subjektams ar jų padaliniams.		Valstybinė tabako ir alkoholio kontrolės tarnyba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės PHARE ekspertas*
1.6. Tobulinti žemės ir miško naudojimo paskirties nustatymo tvarką, parengti ir pateikti teisės aktų pataisų projektus dėl žemės, miško ir kito turto įsigijimo arba disponavimo jais tvarkos.	Nustatyti detalesnę žemės įsigijimo, pardavimo, nuomos ir investavimo į infrastruktūrą bendrą tvarką ir mastą. Nustatyti konkrečius ne žemės ūkio paskirties valstybinės žemės nuomojimo terminus ir tokios žemės vertės nustatymo metodiką. Nustatyti privalomą valstybinės žemės nuomos sutarties sudarymą asmenims, kurie valdo ar naudoja valstybinę žemę. Nustatyti valstybinės žemės, kaip privatizuojamo ar nuomojamo objekto priklausinio, ir to objekto servitutų įskaičiavimo į privatizuojamo ar nuomojamo objekto vertę tvarką.	2002 m. IV ketv.	Žemės ūkio ministerija Aplinkos ministerija Finansų ministerija VĮ Valstybės turto fondas
1.7. Parengti viešųjų paslaugų teikimo supaprastinimo programos projektą.	Mažinti viešųjų paslaugų (leidimų, kvotų, prekių ir paslaugų sertifikavimo ir pan.) teikimą valstybiniame sektoriuje, atsisakant ministerijoms nebūdingų valstybinio valdymo funkcijų, plačiau priskirti šių paslaugų teikimo funkcijas nevyriausybiniams organizacijoms ir subalansuoti jų atsakomybę už netinkamą pareigų atlikimą. Kuo labiau supaprastinti viešųjų paslaugų (leidimų, kvotų, ūkio subjektų steigimo ir nuosavybės registravimo, prekių bei paslaugų sertifikavimo ir pan.) teikimą.	2003 m. I ketv.	Ūkio ministerija Aplinkos ministerija Finansų ministerija Vidaus reikalų ministerija PHARE ekspertas*
1.8. Parengti teisės akto dėl rizikingų įmonių	Sukurti informacijos apie rizikingas įmones sistemą.	2003 m.	Finansų ministerija

Priemonės pavadinimas	Tikslas	Įvykdymo laikas	Institucija ar įstaiga, atsakinga už įvykdymą
vertinimo sistemos sudarymo ir sistemos duomenų naudojimo tvarkos projektą.	Sukurti skaidrią įmonių, įstaigų ir organizacijų rizikingumo vertinimo sistemą, pagrįstą aiškiais ir visuotinai taikomais kriterijais. Naudotis tokios sistemos duomenimis turi vykdomosios valdžios institucijos, priimančios dėl minėtų subjektų tam tikrus sprendimus (pvz., dėl viešojo pirkimo, valstybės ir savivaldybių turto privatizavimo bei pan.).	III ketv.	Ūkio ministerija Teisingumo ministerija VĮ Valstybės turto fondas Pramonininkų konfederacija* Pramonės, prekybos ir amatų rūmų asociacija* Verslininkų darbdavių konfederacija* PHARE ekspertas*
1.9. Išanalizuoti teisės aktus, nustatančius ūkio subjektų, kuriuose vyrauja valstybės kapitalas, valdymą, atstovavimą valstybei įgyvendinant jai priklausančių akcijų suteikiamas teises, parengti šių teisės aktų pakeitimų ir papildymų projektus.	Maksimaliai šalinti prielaidas korupcijai ir didinti šios kategorijos įmonių valdybų narių ir vadovų atsakomybę.	2002 m. III ketv.	Ūkio ministerija Teisingumo ministerija Specialiųjų tyrimų tarnyba VĮ Valstybės turto fondas PHARE ekspertas*
1.10. Išnagrinėti Įmonių bankroto įstatymą ir atlikti jo taikymo praktikoje analizę, pateikti pastabas ir pasiūlymus.	Pašalinti korupcines prielaidas įmonių bankroto procedūrose.	2002 m. IV ketv.	Ūkio ministerija Finansų ministerija Teisingumo ministerija
1.11. Valstybės tarnybą nustatančiuose teisės aktuose bei valstybės įstaigų ir institucijų nuostatuose nustatyti motyvacinę karjeros sistemą.	Įdiegti motyvacinę karjeros sistemą valstybės tarnyboje.	2002 m. I ketv.	Vidaus reikalų ministerija Socialinės apsaugos ir darbo ministerija Teisingumo ministerija PHARE ekspertas*
1.12. Parengti teisės akto, nustatančio, kaip racionaliau naudoti, paskirstyti turimus darbo išteklius, kad viešųjų paslaugų teikimo vietose (labiausiai korupcijos veikiamose srityse) nesusidarytų eilės, projektą.	Racionaliau naudoti, paskirstyti turimus darbo išteklius, kad viešųjų paslaugų teikimo vietose nesusidarytų eilės, kaip prielaida korupcijai.	2004 m. I ketv.	Vidaus reikalų ministerija
1.13. Parengti atitinkamus teisės aktų dėl Nacionalinės audito sistemos projektus.	Užtikrinti valstybės ir savivaldybių institucijų nepriklausomų vidaus ir išorės audito tarnybų plėtojimą. Sukurti vientisą nacionalinę audito sistemą.	2003 m. III ketv.	Valstybės kontrolė Finansų ministerija Audito, apskaitos ir turto vertinimo institutas PHARE ekspertas*

Priemonės pavadinimas	Tikslas	Įvykdymo laikas	Institucija ar įstaiga, atsakinga už įvykdymą
	Nustatyti vidaus audito tarnybų vadovų skyrimo ir atleidimo tvarką. Užtikrinti auditorių pirmenybinę konsultavimo funkciją. Išplėtoti nepriklausomas valstybės ir savivaldybių institucijų vidaus ir išorės audito tarnybas – sukurti nacionalinę audito sistemą, užtikrinti, kad vidaus audito tarnybų vadovai būtų priimami į darbą ir atleidžiami iš jo vadovaujantis numatomos įsteigti Nacionalinės vidaus audito agentūros nustatytais kriterijais (reikalavimais).		
1.14. Parengti teisės aktų papildymų ir pakeitimų projektus, nustatančius valstybės tarnautojų, paėmusių kyšį ir apie tai pranešusių kompetentingoms institucijoms, atleidimą nuo baudžiamosios atsakomybės.	Sukurti veiksmingą asmenų, pranešusių apie korupcijos apraiškas tarnyboje, apsaugos nuo susidorojimo administracinėmis priemonėmis sistemą.	2003 m. I ketv.	Specialiųjų tyrimų tarnyba Vidaus reikalų ministerija Teisingumo ministerija PHARE ekspertas*
1.15. Parengti Vyriausybės nutarimo „Dėl biudžetinių įstaigų reorganizavimo ir likvidavimo tvarkos patvirtinimo“ pakeitimo ir papildymo projektą.	Taikyti išimtinę priemonę – įstaigų, kuriose nustatyti korupcijos pagal hierarchinį principą faktai, reorganizavimą.	2003 m. II ketv.	Vidaus reikalų ministerija Finansų ministerija
1.16. Valstybės tarnybą nustatančiuose teisės aktuose numatyti paprastesnę darbuotojų atleidimo arba perkėlimo į kitą tarnybos vietą tvarką, parengti statutų ir kitų teisės aktų pakeitimų ir papildymų projektus.	Taikyti išimtinės priemonės įstaigose, kuriose nustatyti korupcijos pagal hierarchinį principą faktai, paprastesnį darbuotojų atleidimą arba perkėlimą į kitą tarnybos vietą. Valstybės tarnybą reglamentuojančiuose teisės aktuose numatyti paprastesnę darbuotojų atleidimo arba perkėlimo į kitą tarnybos vietą tvarką.	2002 m. I ketv.	Vidaus reikalų ministerija Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
1.17. Išnagrinėti valstybės tarnautojų sprendimų priėmimo ir apskundimo tvarką	Pagreitinti valstybės tarnautojų sprendimų priėmimą.	2002 m. II ketv.	Vidaus reikalų ministerija Socialinės apsaugos ir darbo

Priemonės pavadinimas	Tikslas	Įvykdymo laikas	Institucija ar įstaiga, atsakinga už įvykdymą
nustatančius teisės aktus bei pateikti siūlymus.	Sumažinti korupcinę riziką priimant sprendimus, pvz., teisėsaugos ir teisėtvarkos pareigūnų priimami sprendimai dėl baudų skyrimo už teisės pažeidimus. Užtikrinti, kad kai kurių sprendimų (ypač strateginių, rengiamų kolegialiai), kuriuos priima įvairūs valstybės tarnautojai ar institucijos, autoriai būtų žinomi visuomenei.		ministerija Teisingumo ministerija Specialiųjų tyrimų tarnyba Lietuvos savivaldybių asociacija* PHARE ekspertas*
1.18. Remiantis šia programa, sudaryti sektorines antikorupcines programas.	Susisteminti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų antikorupcines priemones, atsižvelgus į 2000 m. gegužės 8 d. Vyriausybės nutarime Nr. 523 „Dėl ilgalaikių valstybinių saugumo stiprinimo programų rengimo ir vykdymo tvarkos patvirtinimo“ nustatytą programos modelį, nurodyti konkrečius asmenis, atsakingus už priemonės įgyvendinimą, ir nustatyti įvykdymo terminus.	2002 m. IV ketv.	Specialiųjų tyrimų tarnyba Teisingumo ministerija Vidaus reikalų ministerija Finansų ministerija Ūkio ministerija Žemės ūkio ministerija Sveikatos apsaugos ministerija Susisiekimo ministerija Aplinkos ministerija Krašto apsaugos ministerija Socialinės apsaugos ir darbo ministerija Švietimo ir mokslo ministerija Kultūros ministerija Viešųjų pirkimų tarnyba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės Generalinė prokuratūra Valstybės saugumo departamentas Vyriausioji rinkimų komisija savivaldybės PHARE ekspertai*

Priemonės pavadinimas	Tikslas	Įvykdymo laikas	Institucija ar įstaiga, atsakinga už įvykdymą
2. MOKESČIŲ IR MUITŲ SRITYJE:			
2.1. Parengti Fizinį asmenų pajamų mokesčio laikinojo ir Gyventojų turto ir pajamų deklaravimo įstatymų pakeitimo projektus.	Mažinti fizinį asmenų pajamų mokesčio dydį, sumažinti pajamų mokesčių tarifų skaičių, palaipsniui didinti neapmokestinamąjį minimumą, atsižvelgiant į išlaikytinių skaičių šeimoje ir neįgalumą. Numatyti neapmokestinamus atskaitymus, skatinančius investicijas ir taupymą. Pradėti visuotinį pajamų deklaravimą, taip pat nustatyti turto deklaravimo prievolę tam tikriems asmenims.	2002 m. II ketv. (po Vyriausybės pritarimo Ilgalaikei mokesčių reformos koncepcijai)	Finansų ministerija PHARE ekspertas*
2.2. Parengti naują Mokesčių administravimo įstatymo projektą.	Tobulinti mokesčių administravimo sistemą, skatinti savanorišką mokesčių mokėjimą vertinant mokesčių mokėtoją kaip vartotoją. Tiksliai nustatyti mokesčio apskaičiavimo ir sumokėjimo tikrinimo procedūras, vietos mokesčių administratorių funkcijas ir atsakomybę. Įtvirtinti nuostatą, kad teisės aktai, nustatantys naujus mokesčius, įsigalioję nuo naujų finansinių metų, „Valstybės žiniuose“ paskelbus ne vėliau kaip prieš 3 mėnesius.	2002 m. IV ketv.	Finansų ministerija Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos
2.3. Parengti Mokesčių kodekso projektą	Susisteminti mokesčių ir jų administravimo teisės normas.	Priėmus visus naujus mokesčių įstatymus ir Mokesčių administravimo įstatymo naują redakciją.	Finansų ministerija PHARE ekspertas*

Priemonės pavadinimas	Tikslas	Įvykdymo laikas	Institucija ar įstaiga, atsakinga už įvykdymą
2.4. Užbaigti įdiegti informacines sistemas Muitinės departamente prie Finansų ministerijos ir Valstybinėje mokesčių inspekcijoje prie Finansų ministerijos.	Didinti mokesčių administravimo srities veiksmingumą.	2002–2003 m.	Finansų ministerija Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos Muitinės departamentas prie Finansų ministerijos
2.5. Įvardyti Administracinių teisės pažeidimų ir Baudžiamojo kodeksų normų taikymo problemas ir parengti jų pakeitimo ir papildymo įstatymų projektus.	Įdiegti veiksmingesnius tyrimo metodus teisės pažeidimams, numatytiems Administracinių teisės pažeidimų ir Baudžiamajame kodeksuose, mokesčių srityje išaiškinti, atskirti teisės pažeidimus tirti, supaprastinti jų tyrimo procesinę tvarką. Užtikrinti nuolatinę informacijos tarp muitinės ir teisėsaugos institucijų keitimąsi bei bendradarbiavimą ir veiksmų koordinavimą išaiškinant teisės pažeidimus	2002 m. IV ketv.	Generalinė prokuratūra Vidaus reikalų ministerija Finansų ministerija
2.6. Integruotos muitinės informacinės sistemos ir muitinės deklaracijų apdorojimo dalies įdiegimas.	Sukurti centralizuotą muitinės deklaracijų apdorojimo sistemą ir užtikrinti muitinės procedūrų kontrolę.	2002 m. IV ketv.	Muitinės departamentas prie Finansų ministerijos
2.7. Įrengti mobiliąsias rentgeno kontrolės sistemas pagrindiniuose valstybės sienos kirtimo postuose.	Muitinės techninėmis priemonėmis padidinti neteisėtų veiksmų riziką.	2002–2003 m.	Muitinės departamentas prie Finansų ministerijos Finansų ministerija
2.8. Įgyvendinti Vyriausybės įsipareigojimus, priimtus Muitų sąjungos derybinėje pozicijoje dėl tranzito procedūrų.	Diferencijuoti tranzito procedūras, supaprastinti procedūrų taikymo reglamentavimą.	Vyriausybės 2000-10-30 nutarime Nr. 1289 numatytais terminais	Muitinės departamentas prie Finansų ministerijos Finansų ministerija
2.9. Parengti teisės aktus dėl prekių muitinio įvertinimo sistemos tobulinimo.	Nustatyti veiksmingas prekių muitinio įvertinimo procedūras, kad nebūtų piktnaudžiaujama sandorio vertės metodu.	2002 m. II ketv.	Muitinės departamentas prie Finansų ministerijos Finansų ministerija PHARE ekspertas*

Priemonės pavadinimas	Tikslas	Įvykdymo laikas	Institucija ar įstaiga, atsakinga už įvykdymą
3. VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ IR PRIVATIZAVIMO SRITYJE			
3.1. Parengti naują Viešųjų pirkimų įstatymo projektą.	Apriboti viešųjų pirkimų nustatymą įstatymo lydimaisiais aktais. Apibrėžiant Viešųjų pirkimų tarnybos funkcijas viešųjų pirkimų priežiūros srityje, išskirti išankstinį viešojo pirkimo sąlygų vertinimą. Derinti kiekybinį ir kokybinį pasiūlymo vertinimą. Viešinti viešuosius pirkimus: numatyti galimybę palaipsniui viešuosius pirkimus perkelti į elektroninę terpę, filmuoti stambiausių viešųjų pirkimų procedūras perkančiosiose organizacijose ir su pirkimo procesu susijusius neslaptus duomenis skelbti perkančiųjų organizacijų interneto puslapiuose. Uždrausti asmenims, atstovaujantiems valstybės įstaigoms, institucijoms ir kitiems iš nacionalinio biudžeto finansuojamiems subjektams, keisti sudarytos viešojo pirkimo sutarties pagrindines sąlygas (kainą, kokybę, terminus ir kt.), išskyrus išimtinius atvejus. Tokius atvejus tiksliau apibrėžti Viešųjų pirkimų įstatyme. Apibrėžti viešųjų pirkimų komisijos narių parinkimo kriterijus. Nustatyti viešojo pirkimo vertinimo rezultatų viešinimo tvarką.	2002 m. I ketv.	Ūkio ministerija Viešųjų pirkimų tarnyba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės PHARE ekspertas* „Transparency International“ skyrius Lietuvoje*

Priemonės pavadinimas	Tikslas	Įvykdymo laikas	Institucija ar įstaiga, atsakinga už įvykdymą
	Nuolat teikti informaciją apie atliekamų viešųjų pirkimų nukrypimus, sąlygų pakeitimus ir pan. Įstatymu nustatyti centralizuoto pirkimo galimybes. Įstatymu bei įstatymo lydimaisiais aktais smulkiau nustatyti mažos vertės pirkimų tvarką. Sumažinti diskreciją viešuosiuose pirkimuose. Sukurti veiksmingą su viešaisiais pirkimais susijusių skundų nagrinėjimo ir sprendimų priėmimo sistemą, taip pat ir mažos vertės viešųjų pirkimų atveju.		
3.2. Išnagrinėti perkančiųjų įstaigų darbuotojų savarankiškų sprendimų priėmimo galimybes viešųjų pirkimų srityje ir pateikti pasiūlymus Vyriausybei dėl diskrecijos mažinimo.	Sumažinti diskreciją viešuosiuose pirkimuose.	2002 m. III ketv.	Viešųjų pirkimų tarnyba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės Specialiųjų tyrimų tarnyba Pramonės, prekybos ir amatų rūmų asociacija*
3.3. Parengti Administracinių teisės pažeidimų kodekso pakeitimo bei papildymo įstatymų projektus.	Sugriežtinti ir nustatyti administracinę atsakomybę ne tik viešųjų pirkimų komisijos pirmininkui ar įstaigos vadovui, bet ir kitiems asmenims, kurie prisidėjo prie šio proceso savo veiksmais. Nustatyti sistemą, draudžiančią įstatymų nustatytą laiką dalyvauti viešuosiuose pirkimuose asmenims, kurie korupciniu būdu yra pažeidę viešųjų pirkimų tvarką.	2002 m. II ketv.	Teisingumo ministerija Viešųjų pirkimų tarnyba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės Specialiųjų tyrimų tarnyba Verslininkų darbdavių konfederacija* PHARE ekspertas*
3.4. Parengti teisės aktų projektus dėl privatizavimo procedūrų viešinimo.	Nustatyti aiškesnę ir veiksmingesnę Vyriausybės, Valstybės turto fondo, Privatizavimo komisijos ir savivaldybių privatizavimo institucijų atsakomybę už priimamus sprendimus privatizavimo srityje.	2002 m. II ketv.	Ūkio ministerija VĮ Valstybės turto fondas Lietuvos savivaldybių asociacija* PHARE ekspertas* Pramonės, prekybos ir amatų

Priemonės pavadinimas	Tikslas	Įvykdymo laikas	Institucija ar įstaiga, atsakinga už įvykdymą
	Patobulinti privatizuotinių objektų sąrašo sudarymo metodiką ir kriterijus. Patobulinti parengiamojo privatizavimo tarpsnio procedūrų eiliškumą, dalyvių teises ir pareigas, atskaitingumą. Patobulinti privatizavimo proceso stebėsenos sistemą. Užtikrinti įmonių, dalyvaujančių privatizavime, realios finansinės būklės viešumą. Apibrėžti privatizavimo sandorio viešos informacijos pobūdį.		rūmų asociacija* Pramonininkų konfederacija* Verslininkų darbdavių konfederacija* „Transparency International“ skyrius Lietuvoje*
3.5. Parengti Valstybės ir savivaldybių turto privatizavimo įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatymo projektą dėl strateginių ir svarbių objektų privatizavimo.	Nustatyti, kad politinį sprendimą dėl strateginių ir svarbių privatizuojamų objektų, investuotojų parinkimo pagrindinių kriterijų nustatymo turėtų priimti Seimas.	2002 m. IV ketv.	Ūkio ministerija Krašto apsaugos ministerija Valstybės saugumo departamentas Specialiųjų tyrimų tarnyba VĮ Valstybės turto fondas PHARE ekspertas*
4. SVEIKATOS APSAUGOS SRITYJE:			
4.1. Parengti amortizacinio atskaitymo ir dalies centralizuotų pirkimų įtraukimo į paslaugų įkainius metodikos projektą.	Užtikrinti centralizuotų pirkimų įtraukimo į paslaugų įkainius metodikos įdiegimą.	2002 m. III ketv.	Sveikatos apsaugos ministerija Valstybinė ligonių kasa
4.2. Parengti sveikatos priežiūros kokybės užtikrinimo koncepcijos projektą.	Užtikrinti centralizuotai parengtų ligų diagnostavimo metodikų ir jų gydymo standartų įdiegimą.	2002 m. III ketv.	Sveikatos apsaugos ministerija PHARE ekspertas*
4.3. Parengti teisės akto dėl privalomos informacijos apie mokamas sveikatos priežiūros paslaugas teikimo tvarkos nustatymo projektą.	Užtikrinti privalomos informacijos apie mokamas sveikatos priežiūros paslaugas teikimo tvarkos gyventojams nustatymą.	2002 m. II ketv.	Sveikatos apsaugos ministerija

Priemonės pavadinimas	Tikslas	Įvykdymo laikas	Institucija ar įstaiga, atsakinga už įvykdymą
4.4. Parengti sveikatos sistemą reglamentuojančių įstatymų ir kitų teisės aktų pakeitimo ir papildymo projektus.	Suderinti sveikatos sistemą reglamentuojančius įstatymus ir kitus teisės aktus su Civiliniu kodeksu, Viešojo administravimo, Vartotojų teisių gynimo įstatymais siekiant išvengti teisinių korupcijos sąlygų.	2002 m. IV ketv.	Sveikatos apsaugos ministerija PHARE ekspertas*
4.5. Parengti teisės aktų dėl importuojamų vaistų ir įrangos registravimo pakeitimo ir papildymo projektus.	Pertvarkyti importuojamų medicinos priemonių, įrangos ir vaistų registraciją Lietuvos Respublikoje pagal Europos Sąjungos direktyvose keliamus reikalavimus ir atsisakyti papildomos ekspertizės.	2002 m. II ketv.	Sveikatos apsaugos ministerija PHARE ekspertas*
4.6. Sudaryti ligų, medicinos priemonių ir vaistų, kurie bus įtraukti į ligos ambulatorinio gydymo standartus, sąrašų projektą bei parengti jų kompensavimo metodikos projektą. Parengti Ortopedijos technikos kompensavimo tvarkos projektą.	Pertvarkyti ligų, medicinos priemonių ir vaistų, kurie įtrauktini į ligos ambulatorinį gydymą, nustatymo ir kompensavimo tvarką, panaikinant sąlygas korupcijai.	2002 m. III ketv.	Sveikatos apsaugos ministerija Socialinės apsaugos ir darbo ministerija Valstybinė ligonių kasa PHARE ekspertas*
4.7. Parengti savanoriškojo sveikatos draudimo koncepcijos projektą.	Užtikrinti savanoriškojo sveikatos draudimo sistemos veiksmingumą.	2002 m. IV ketv.	Sveikatos apsaugos ministerija Socialinės apsaugos ir darbo ministerija PHARE ekspertas*
5. TEISĖSAUGOS IR TEISINGUMO INSTITUCIJŲ SRITYJE:			
5.1. Parengti teisės aktų, nustatančių korupcijos prevencijos ir teisės pažeidimų tyrimą atliekančių subjektų ir jų veiklos koordinavimo sistemą, projektus.	Teisės aktais nustatyti korupcijos prevencijos ir teisės pažeidimų tyrimą atliekančių subjektų bei jų veiklos koordinavimo sistemą.	2002 m. IV ketv.	Vidaus reikalų ministerija Teisingumo ministerija Generalinė prokuratūra Specialiųjų tyrimų tarnyba
5.2. Parengti teisės aktų projektus siekiant sumažinti korupcijos poveikį teisėsaugos ir teisingumo institucijoms, padidinti jų priimamų sprendimų skaidrumą bei atvirumą visuomenei.	Sumažinti korupcijos poveikį teisėsaugos ir teisingumo institucijoms, padidinti jų priimamų sprendimų skaidrumą bei atvirumą visuomenei.	2002 m. IV ketv.	Vidaus reikalų ministerija Teisingumo ministerija Generalinė prokuratūra Valstybės saugumo departamentas Specialiųjų tyrimų tarnyba

Priemonės pavadinimas	Tikslas	Įvykdymo laikas	Institucija ar įstaiga, atsakinga už įvykdymą
5.3. Tobulinti teisės aktus, nustatančius teisėsaugos ir teisingumo institucijų darbuotojų atranką bei jų tarnybinės veiklos vertinimo sistemas.	Atrinkti į teisėsaugos ir teisingumo institucijas profesionalius darbuotojus bei atlikti jų tarnybinės veiklos vertinimą.	2002 m. IV ketv.	Vidaus reikalų ministerija Teisingumo ministerija Generalinė prokuratūra Valstybės saugumo departamentas Specialiųjų tyrimų tarnyba
5.4. Atlikti korupcijos rizikos analizę Nacionalinėje teismų administracijoje bei visose Vidaus reikalų ministerijos ir Teisingumo ministerijos valdymo srityse esančiose institucijose ir įstaigose, ypatingą dėmesį atkreipti į Policijos, Migracijos ir Kalėjimų departamentus, Finansinių nusikaltimų tyrimo bei Valstybės sienos apsaugos tarnybas.	Atlikti korupcijos rizikos analizę visose Vidaus reikalų ministerijos ir Teisingumo ministerijos valdymo srityse esančiose institucijose ir įstaigose.	2002–2003 m.	Vidaus reikalų ministerija Teisingumo ministerija Generalinė prokuratūra Valstybės saugumo departamentas Specialiųjų tyrimų tarnyba
5.5. Išanalizuoti ir patobulinti galiojančius teisės aktus, nustatančius teisėsaugos ir teisingumo institucijų veiklą korupcijos prevencijos ir pažeidimų tyrimų srityse.	Patobulinti galiojančius teisės aktus, nustatančius teisėsaugos ir teisingumo institucijų veiklą korupcijos prevencijos ir pažeidimų tyrimų srityse siekiant užtikrinti efektyvesnę tokių institucijų veiklą.	2002 m. IV ketv.	Vidaus reikalų ministerija Teisingumo ministerija Generalinė prokuratūra Valstybės saugumo departamentas Specialiųjų tyrimų tarnyba
5.6. Tobulinti teisės aktus, nustatančius baudų už administracinius teisės pažeidimus skyrimo ir jų mokėjimo tvarką, siekiant mažinti pareigūnų priimamų sprendimų diskreciją.	Pakeisti baudų už administracinius teisės pažeidimus skyrimo ir mokėjimo tvarką siekiant mažinti pareigūnų priimamų sprendimų diskreciją.	2002 m. IV ketv.	Vidaus reikalų ministerija Teisingumo ministerija Generalinė prokuratūra Valstybės saugumo departamentas Specialiųjų tyrimų tarnyba
5.7. Tobulinti teisės aktus, nustatančius bylų paskirstymo teisėsaugos ir teisingumo institucijų pareigūnams sistemą.	Nustatyti aiškią bylų paskirstymo teisėsaugos ir teisingumo institucijų pareigūnams sistemą.	2002 m. IV ketv.	Vidaus reikalų ministerija Teisingumo ministerija Generalinė prokuratūra Valstybės saugumo departamentas Specialiųjų tyrimų tarnyba

Priemonės pavadinimas	Tikslas	Įvykdymo laikas	Institucija ar įstaiga, atsakinga už įvykdymą
6. TARPTAUTINIO BENDRADARBIAVIMO SRITYJE:			
6.1. Parengti Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Europos Tarybos 1999 m. Civilinės teisės konvencijos dėl korupcijos ratifikavimo“ projektą.	Prisijungti prie svarbiausių tarptautinių kovos su korupcija konvencijų ir vykdyti priimtus įsipareigojimus. Stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą kovos su korupcija srityje.	2002 m. IV ketv.	Teisingumo ministerija
6.2. Parengti Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl 1997 m. EBPO konvencijos dėl kovos su užsienio valstybių pareigūnų kyšininkavimu tarptautiniuose verslo sandoriuose ratifikavimo“ projektą.	Suderinti Lietuvos teisės aktus su Europos Sąjungos teisės aktais pagal tarptautinių organizacijų bei institucijų priimtus standartus ir praktiką. Plėtoti tarptautinės korupcijos prevenciją. Siekti tapti EBP organizacijos arba darbo grupės dėl kyšininkavimo tarptautiniuose verslo sandoriuose nare.	Lietuvai tapus EBPO arba darbo grupės nare	Teisingumo ministerija
6.3. Parengti atitinkamus teisės aktus dėl pasirengimo narystei Europoje.	Sudaryti sąlygas Lietuvos teisėsaugos institucijoms dalyvauti Europolo projekte.	2003 m. IV ketv.	Vidaus reikalų ministerija Teisingumo ministerija Specialiųjų tyrimų tarnyba
6.4. Dalyvauti tarptautinių antikorupcijos tinklų veikloje: 6.4.1. Baltijos jūros valstybių tarybos Ministrų Pirmininkų įgaliotinių darbo grupėje dėl organizuoto nusikalstamumo; 6.4.2. EBPO antikorupcijos tinklo veikloje; 6.4.3. Priešstojiminiame pakte dėl organizuoto nusikalstamumo tarp ES šalių narių ir Vidurio bei Rytų Europos šalių kandidačių ir Kipro.	Stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą kovos su korupcija srityje ir plėtoti tarptautinės korupcijos prevenciją.	2002 m. I ketv. – 2006 m.	Užsienio reikalų ministerija Europos teisės departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės Specialiųjų tyrimų tarnyba Vidaus reikalų ministerija Teisingumo ministerija
TREČIASIS SKIRSNIS. VISUOMENĖS ĮTRAUKIMAS Į KORUPCIJOS PREVENCIJĄ			
Parengti Specialiųjų tyrimų tarnybos	Įsteigti nuolatinę įvairių visuomenės sluoksnių	2002 m.	Specialiųjų tyrimų tarnyba

Priemonės pavadinimas	Tikslas	Įvykdymo laikas	Institucija ar įstaiga, atsakinga už įvykdymą
įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatymo projektą.	atstovų konsultacinę tarybą prie Specialiųjų tyrimų tarnybos.	III ketv.	Teisingumo ministerija „Transparency International“ skyrius Lietuvoje*
II SKYRIUS KORUPCINIŲ TEISĖS PAŽEIDIMŲ TYRIMAS			
PIRMASIS SKIRSNIS. KORUPCINIŲ TEISĖS PAŽEIDIMŲ TYRIMO VEIKSMINGUMO DIDINIMAS			
1. Parengti vidaus tyrimo, imuniteto ir panašių padalinių bei jų veiklos valstybės ir savivaldybių įstaigose bei institucijose sistemos koncepcijos projektą.	Sukurti veiksmingesnę (vidaus tyrimo, imuniteto ir pan.) sistemą valstybės ir savivaldybių įstaigose bei institucijose, skirtą plėtoti korupcijos prevenciją ir atlikti antikorupcines funkcijas tiesiogiai bendradarbiaujant su Specialiųjų tyrimų tarnyba. Valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose, teikiančiose viešąsias paslaugas, turi veikti vidaus tyrimų, imuniteto ar kiti struktūriniai padaliniai, kurie būtų įgalioti vykdyti korupcijos prevenciją ir jos kontrolę atitinkamoje institucijoje ar įstaigoje, arba paskirti asmenys, kuriems pavedama atlikti šią funkciją.	2002 m. IV ketv.	Specialiųjų tyrimų tarnyba Vidaus reikalų ministerija Teisingumo ministerija PHARE ekspertas*
2. Įdiegti Vyriausybės patvirtintą vidaus (imuniteto) padalinių bei jų veiklos valstybės ir savivaldybių įstaigose ir institucijose sistemą.	Sukurti veiksmingesnę vidaus (imuniteto) sistemą valstybės įstaigose ir institucijose, plėtoti korupcijos prevenciją ir atlikti antikorupcines funkcijas tiesiogiai bendradarbiaujant su Specialiųjų tyrimų tarnyba.	2003 m. IV ketv.	Visos šio skirsnio 1 punkte nurodytoje koncepcijoje numatytos institucijos

Priemonės pavadinimas	Tikslas	Įvykdymo laikas	Institucija ar įstaiga, atsakinga už įvykdymą
3. Atlikti administracinės atsakomybės už korupcinius teisės pažeidimus sistemos veikimo analizę ir parengti atitinkamų teisės aktų projektus.	Padidinti administracinės atsakomybės už korupcinius teisės pažeidimus teisinį ir socialinį veiksmingumą.	2003 m. II ketv.	Specialiųjų tyrimų tarnyba Vidaus reikalų ministerija Teisingumo ministerija „Transparency International“ skyrius Lietuvoje*
4. Parengti įstatymų, nustatančių gyventojų turto ir pajamų, brangaus turto įsigijimo, politinių partijų, organizacijų ir kampanijų finansavimo deklaravimo tvarką, pakeitimo bei papildymo įstatymų projektus.	Sudaryti teisinės galimybes tiriant korupcinius teisės pažeidimus veiksmingai panaudoti gyventojų turto ir pajamų, politinių kampanijų finansavimo ir kitų deklaracijų duomenis bei tikrinti, ar jie atitinka tikrovę.	2002 m. IV ketv.	Finansų ministerija Teisingumo ministerija VĮ Valstybės turto fondas PHARE ekspertas*
5. Išnagrinėti antikorupcinių požiūriu teismų, teisėsaugos ir kitų įstaigų, institucijų darbuotojų elgesio taisykles, pateikti atitinkamoms institucijoms išvadas ir pasiūlymus.	Skatinti pareigūnus, atskleidžiančius ir tiriančius nusikalstamas veikas, pranešti apie jų atžvilgiu vykdomą nusikalstamą (korupcinę) veiką, nes galiojančios teisės normos tiesiogiai šios pareigos nenustato. Skatinti teisėjus, turinčius pagrįstų abejonių dėl priimtų procesinių sprendimų, viešai pareikšti savo nuomonę.	2003 m. III ketv.	Vyriausioji tarnybinės etikos komisija Specialiųjų tyrimų tarnyba PHARE ekspertas* „Transparency International“ skyrius Lietuvoje*
6. Parengti teisės aktų dėl korupcinius teisės pažeidimus tiriančių pareigūnų ir kitų šios veiklos dalyvių apsaugos nuo neteisėto administracinio spaudimo bei kitų priemonių, mažinančių tyrimo veiksmingumą, projektus.	Apsaugoti korupcinius teisės pažeidimus tiriančius pareigūnus ir kitus šios veiklos dalyvius nuo neteisėto administracinio spaudimo, pagrįsto pavaldumo ir kitomis galimybėmis. Užtikrinti Baudžiamojo kodekso normų, numatančių baudžiamąją atsakomybę už neleistiną informacijos apie tiriamas baudžiamąsias bylas ar medžiagos (įrodymų ir pan.) atskleidimą tyrimo iki teismo metu, taikymą, nes šia veika pažeidžiamas teisėtumo principas, daroma didelė žala teisingam, išsamiam ir nešališkam bylų tyrimui, padedama nusikaltimus padariusiems asmenims išvengti teisinės atsakomybės.	2002 m. IV ketv.	Vidaus reikalų ministerija Generalinė prokuratūra Teisingumo ministerija Specialiųjų tyrimų tarnyba

Priemonės pavadinimas	Tikslas	Įvykdymo laikas	Institucija ar įstaiga, atsakinga už įvykdymą
7. Siekiant įgyvendinti antikorupcines priemonės teismų sistemoje, parengti teisės aktus, pakeisti galiojančius arba patobulinti parengtus projektus dėl: 7.1. kandidatų į teisėjus atrankos sistemos tobulinimo; 7.2. teisėjų administracinės atsakomybės imuniteto panaikinimo; 7.3. teisėjų etikos kodekso sukūrimo; 7.4. teisėjų tarnybinės veiklos vertinimo; 7.5. kasacinio apskundimo tvarkos administracinėje teisejoje nustatymo; 7.6. bylų, kurias nagrinėja teisėjų kolegijos, kategorijos išplėtimo; 7.7. efektyvesnio teismų praktikos apibendrinimo; 7.8. visuomenės atstovų įtraukimo į teismų savivaldą.	Sumažinti korupcijos poveikį teismams, padidinti priimamų sprendimų, nuosprendžių ir nutarčių skaidrumą bei teismų atvirumą visuomenei. Atsižvelgti į Europos Tarybos Baudžiamosios teisės konvencijos dėl korupcijos papildomojo protokolo nuostatas.	2002 m. I–III ketv.	Teisingumo ministerija Lietuvos Aukščiausiasis Teismas* Generalinė prokuratūra Specialiųjų tyrimų tarnyba PHARE ekspertas*
8. Parengti teisės aktus, nustatančius Specialiųjų tyrimų tarnybos, Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos, Valstybės saugumo departamento ir kitų institucijų bendradarbiavimo tvarką tiriant korupcinius teisės pažeidimus.	Užtikrinti Specialiųjų tyrimų tarnybos, Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos, Valstybės saugumo departamento ir kitų institucijų bendradarbiavimą tiriant korupcinius teisės pažeidimus. Didinti Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos, Valstybės saugumo departamento ir kitų operatyvinės veiklos subjektų vaidmenį kovojant su korupcija.	2003 m. I ketv.	Specialiųjų tyrimų tarnyba Vidaus reikalų ministerija Valstybės saugumo departamentas Generalinė prokuratūra
9. Operatyvinę veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatyti tiksliai operatyvinės	Nustatyti teisės aktuose tiksliai operatyvinės veiklos ir konkrečių jos priemonių naudojimo ribas, kad	2002 m. I ketv.	Vidaus reikalų ministerija Teisingumo ministerija

Priemonės pavadinimas	Tikslas	Įvykdymo laikas	Institucija ar įstaiga, atsakinga už įvykdymą
veiklos ir konkrečių jos priemonių naudojimo ribas, kad operatyvinės veiklos subjektai ir kiti šios veiklos rezultatus taikantys asmenys galėtų naudotis visomis įmanomomis šios veiklos galimybėmis.	operatyvinės veiklos subjektai ir kiti šios veiklos rezultatus taikantys asmenys galėtų naudotis visomis įmanomomis šios veiklos galimybėmis.		Generalinė prokuratūra Valstybės saugumo departamentas Specialiųjų tyrimų tarnyba
10. Teisiškai reglamentuoti prevencijos ir baudžiamojo persekiojimo derinimą, daugiau dėmesio skirti operatyvinės ir kitos informacijos patikimumui, atidžiam, išsamiam jos tikrinimui ir nešališkam vertinimui.	Optimaliai derinti prevenciją ir baudžiamąjį persekiojimą, daugiau dėmesio skirti operatyvinės ir kitos informacijos patikimumui, atidžiai, išsamiai ją tikrinti ir nešališkai vertinti.	2003 m. I ketv.	Vidaus reikalų ministerija Teisingumo ministerija Generalinė prokuratūra Valstybės saugumo departamentas Specialiųjų tyrimų tarnyba
11. Teisiškai reglamentuoti, siekiant užtikrinti Specialiųjų tyrimų tarnybos reikiamą bendradarbiavimą su Policijos departamentu prie Vidaus reikalų ministerijos, Valstybės saugumo departamentu ir kitais operatyvinės veiklos subjektais tiriant korupcinius teisės pažeidimus.	Užtikrinti Specialiųjų tyrimų tarnybos reikiamą bendradarbiavimą tiriant korupcinius teisės pažeidimus su Policijos departamentu prie Vidaus reikalų ministerijos, Valstybės saugumo departamentu ir kitais operatyvinės veiklos subjektais.	2002 m. I ketv.	Vidaus reikalų ministerija Teisingumo ministerija Generalinė prokuratūra Valstybės saugumo departamentas Specialiųjų tyrimų tarnyba
12. Teisiškai reglamentuoti informacijos apie nusikalstamus darinius, kuriuose kartu veikia organizuotos nusikalstamos struktūros, šešėlinis verslas ir korumpuoti valstybės tarnautojai, keitimąsi tarp teisėsaugos ir kontrolės institucijų, siekiant pakirsti atskiras korupcines sistemas, kurios turi įtakos socialiniams-ekonominiams bei kriminogeniniams procesams.	Suaktyvinti informacijos apie nusikalstamus darinius, kuriuose kartu veikia organizuotos nusikalstamos struktūros, šešėlinis verslas ir korumpuoti valstybės tarnautojai, keitimąsi tarp teisėsaugos ir kontrolės institucijų, siekiant pakirsti atskiras korupcines sistemas, kurios turi įtakos socialiniams-ekonominiams bei kriminogeniniams procesams.	2003 m. I ketv.	Vidaus reikalų ministerija Teisingumo ministerija Finansų ministerija Krašto apsaugos ministerija Generalinė prokuratūra Valstybės saugumo departamentas Specialiųjų tyrimų tarnyba
13. Pakoreguoti atsakingų institucijų strateginius veiklos planus akcentuojant didesnę dėmesį korupcinių teisės pažeidimų tyrimui šioje programoje nustatytose	Skirti didesnę dėmesį korupcinių teisės pažeidimų tyrimui šioje programoje nustatytose korupcijos prevencijos prioritetinėse srityse.	2002 m. I ketv.	Vidaus reikalų ministerija Teisingumo ministerija Finansų ministerija Generalinė prokuratūra

Priemonės pavadinimas	Tikslas	Įvykdymo laikas	Institucija ar įstaiga, atsakinga už įvykdymą
korupcijos prevencijos prioritetinėse srityse.			Valstybės saugumo departamentas Specialiųjų tyrimų tarnyba
ANTRASIS SKIRSNIS. VISUOMENĖS ĮTRAUKIMAS Į KORUPCINIŲ TEISĖS PAŽEIDIMŲ TYRIMĄ			
Parengti piliečių, informuojančių apie korupcinius nusikaltimus „karštąja“ telefono linija ir per internetą, aptarnavimo tvarką.	Plėtoti visuomenės ir antikorupcinių institucijų tiesioginius ryšius naudojantis internetu ir telefonų „karštosiomis“ linijomis.	2002 m. IV ketv.	Specialiųjų tyrimų tarnyba Generalinė prokuratūra Vidaus reikalų ministerija
III SKYRIUS ANTI-KORUPCINIS VISUOMENĖS ŠVIETIMAS IR JOS PARAMA			
1. Surengti bendrojo lavinimo vidurinių mokyklų ir gimnazijų moksleivių projektų antikorupcinė tema konkursus ir paskelbti rezultatus.	Diegti antikorupcines nuostatas bendrojo lavinimo vidurinėse mokyklose ir gimnazijose.	2002–2006 m.	Švietimo ir mokslo ministerija Specialiųjų tyrimų tarnyba Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centras* PHARE ekspertai*
2. Parengti antikorupcinio ugdymo metodinių rekomendacijų projektą.	Diegti antikorupcines nuostatas bendrojo lavinimo vidurinėse mokyklose ir gimnazijose.	2002 m. IV ketv.	Švietimo ir mokslo ministerija Specialiųjų tyrimų tarnyba PHARE ekspertai*
3. Diegti antikorupcinio ugdymo metodines rekomendacijas.	Diegti antikorupcines nuostatas bendrojo lavinimo vidurinėse mokyklose ir gimnazijose.	2003–2006 m.	Švietimo ir mokslo ministerija Specialiųjų tyrimų tarnyba PHARE ekspertai*
4. Surengti mokslinio darbo antikorupcinė tema konkursą aukštųjų mokyklų studentams ir paskelbti rezultatus.	Diegti antikorupcinio ugdymo pagrindus aukštosiose mokyklose.	2002–2006 m.	Švietimo ir mokslo ministerija Specialiųjų tyrimų tarnyba Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centras* PHARE ekspertai*

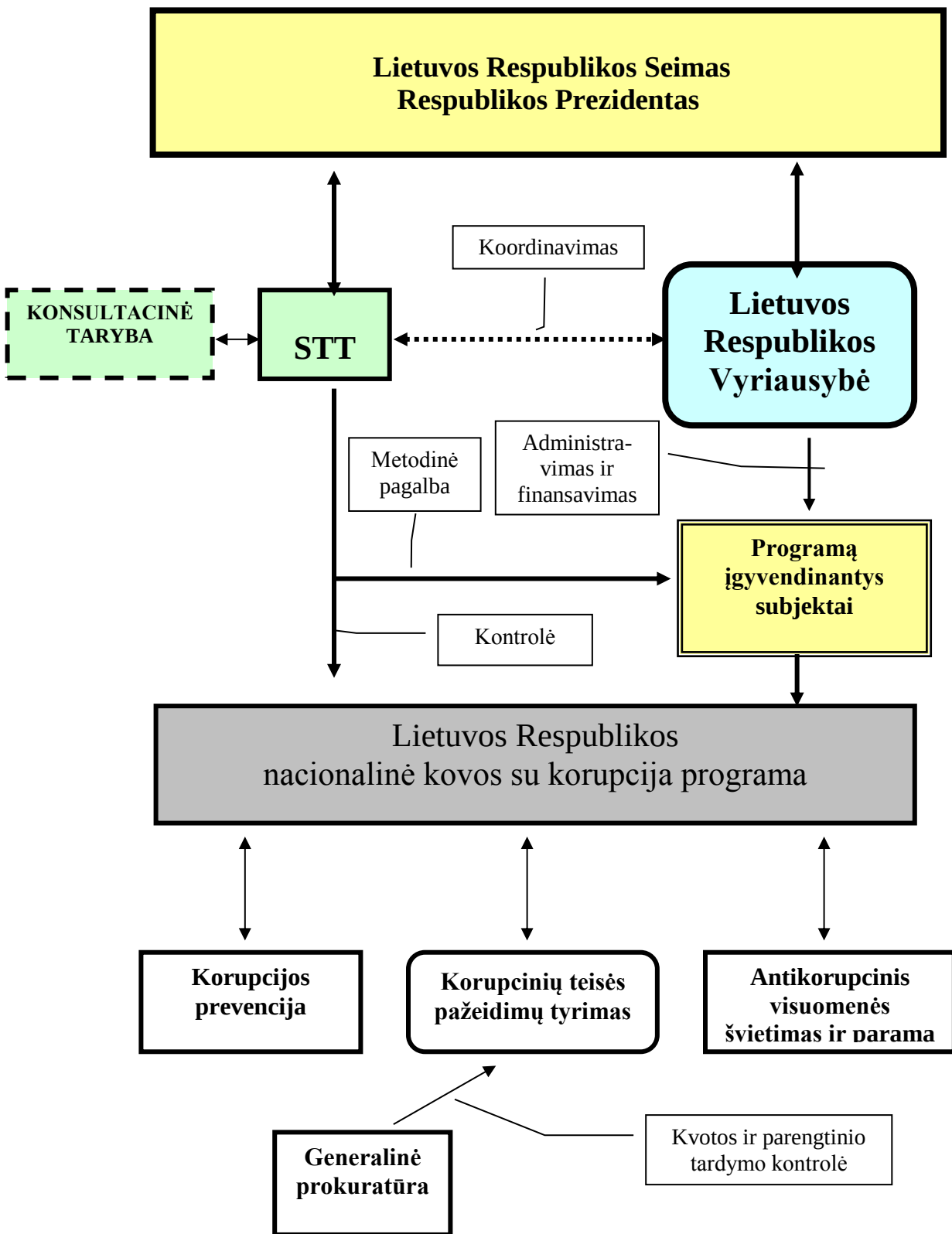
Priemonės pavadinimas	Tikslas	Įvykdymo laikas	Institucija ar įstaiga, atsakinga už įvykdymą
5. Parengti studijų programų, kursų ir mokslo projektus aukštųjų mokyklų studentams.	Diegti antikorupcinio ugdymo pagrindus aukštosiose mokyklose.	2003 m. I ketv.	Švietimo ir mokslo ministerija Specialiųjų tyrimų tarnyba PHARE ekspertai*
6. Diegti studijų programas, kursus ir mokslo projektus aukštųjų mokyklų studentams.	Diegti antikorupcinio ugdymo pagrindus aukštosiose mokyklose.	2003–2006 m.	Švietimo ir mokslo ministerija Specialiųjų tyrimų tarnyba PHARE ekspertai*
7. Surengti regioninės spaudos žurnalistams konkursus geriausių tiriamosios žurnalistikos straipsnių antikorupcinė tema, paskelbti rezultatus ir spausdinti straipsnius.	Skatinti regioninės žiniasklaidos aktyvesnę antikorupcinę veiklą.	2002–2006 m.	Žurnalistų organizacijos* Specialiųjų tyrimų tarnyba PHARE ekspertai*
8. Surengti geriausių antikorupcinių žurnalistinių straipsnių konkursą, paskelbti rezultatus ir spausdinti straipsnius.	Atkreipti Lietuvos gyventojų ir žiniasklaidos dėmesį į aktualias valstybinio lygio antikorupcines problemas.	2002–2006 m.	Žurnalistų organizacijos* Specialiųjų tyrimų tarnyba PHARE ekspertai*
9. Parengti ir platinti atvirlaiškius, plakatus, informacines skrajutes (aiškinti antikorupcinės programos tikslus, asmenų teises bei galimybes pasipriešinti korupcijai ir pan.).	Kuo daugiau visuomenės atstovų supažindinti su kovos su korupcija programa ir aiškinti asmenų galimybes aktyviai pasipriešinti korupcijai.	2002–2006 m.	Specialiųjų tyrimų tarnyba Vidaus reikalų ministerija Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centras* PHARE ekspertai*
10. Parengti antikorupcinio mokymo kursų valstybės tarnautojams programą ir jų lankymo tvarką nustatančius teisės aktų projektus.	Diegti valstybės tarnautojams antikorupcinio elgesio principus.	2003 m. II ketv.	Vidaus reikalų ministerija Specialiųjų tyrimų tarnyba Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centras* PHARE ekspertai*
11. Surengti valstybės tarnautojams antikorupcinio mokymo kursus.	Diegti valstybės tarnautojams antikorupcinio elgesio principus.	2003 m. II ketv. – 2006 m.	Vidaus reikalų ministerija Specialiųjų tyrimų tarnyba PHARE ekspertai*

* Lietuvos Aukščiausiasis Teismas ir nevyriausybinių organizacijų bei kiti subjektai dalyvauja Nacionalinėje kovos su korupcija programoje jų sutikimu.

Plano pakeitimai:

Nr. [IX-1199](#), 2002-11-19, Žin., 2002, Nr. 113-5031 (2002-11-27)

**NACIONALINĘ KOVOS SU KORUPCIJA PROGRAMĄ ĮGYVENDINANČIŲ SUBJEKTŲ
SCHEMA**

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Nutarimas

Nr. [IX-1199](#), 2002-11-19, Žin., 2002, Nr. 113-5031 (2002-11-27)

DĖL SEIMO NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS NACIONALINĖS KOVOS SU KORUPCIJA PROGRAMOS PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO

*** Pabaiga ***

Redagavo: Aušra Bodin (2002-11-27)

aubodi@lrs.lt